Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek.
Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitized at Gothenburg University Library.
All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text. This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the ima-ges to determine what is correct.

GÖTEBORGS UNIVERSITET

N:R 36 (1547) 29:DE ÅRG. LÖSNUMMERPRIS: 12 ÖRE. UPPLAGA A.

ILLUSTRERAD TIDNING
GRUNDLAGD AF FRITHIOF HELLBERG
IDUN
FÖR KVINNAN OCH HEMMET

SÖNDAGEN DEN 3 SEPTEMBER 1916.

HUFVUDREDAKTÖR: ERNST HÖGMAN.

RED.-SEKRETERARE: ELISABETH KREY.

PRINS EUGENS "ÖRGÅRDEN" VID VETTERN

HVARDAGSRUMMET PÅ ÖRGÅRDEN

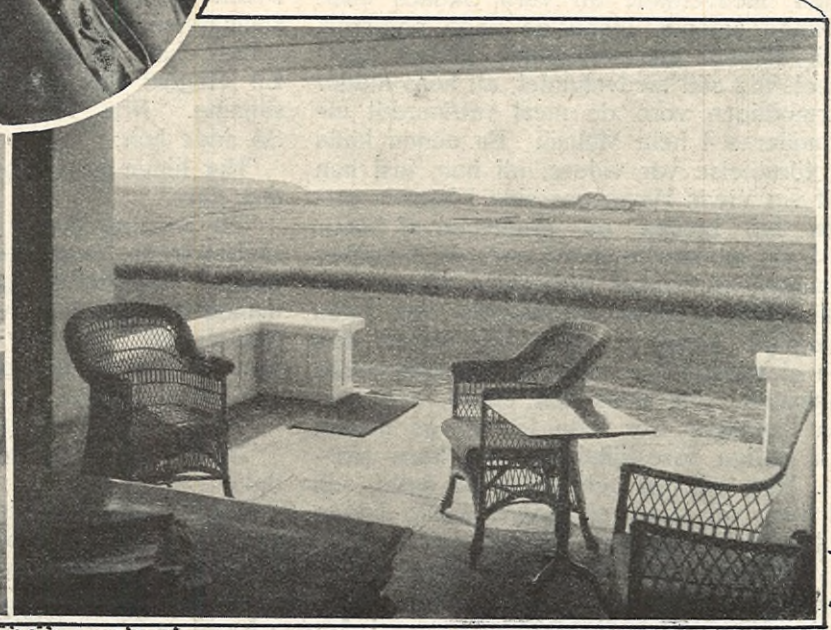

SVALEN

Foto Fr. Borgstedt.

KOPPARORMEN.

-:- NOVELL AF -:-
AXEL AHLMAN.

FÖRSYNEN VISADE FRU KONSULINnan Vivan Heymann en passande uppmärksamhet genom att på hennes tjugusjätte födelsedag ställa om ett väder, som lämpade sig för en liten promenad i bil längs Sundets stränder.

Anledning fattades för öfrigt icke, ty dels hade de flotta engelsmännen åter rest sig och sin maritima skicklighet en minnesvård genom att placera ännu en undervattensbåt på Saltholmsgrunden, dels hade hon ännu ej hunnit tröttna på den eleganta 40-hästtars tystgående Cadillac, som konsuln under hösten inköpt. Och nu hade hon varit ute och betraktat engelsmannen, som i en god kikare mycket väl syntes från svenska sidan.

Bilen susade med förmodligen otillåtet hög fart Ribersborgsvägen fram mot Malmö, och konsulinnan satt och njöt af lifvet. Hon var verkligen ganska lyckligt lottad, det erkände hon i förtroende för sig själf. För det första var hon ännu nog ung och skön att kunna glädjas åt en födelsedag som lämplig förevändning att afpressa sin man ett löfte om något — hon visste i förevarande fall ännu ej riktigt hvad — som hon tvifvelsutan fått ändå, bara hon gjort sig besvär att vinka med ett af sina förtjusande små rosenfingrar. Dels ägde hon stadens elegantaste bil, som gladde henne alldeles särskildt i dag, eftersom hon fått veta, att den väckt mycken sund afundsjuka. Bland annat hade en husarmajor i går på en middag klappat konsuln på axeln och kallat honom "en sabla, tystgående Ravaillac, som gått och plockat bort en sådan kvinna midt för näsan på Sveriges flottaste officerskår". Hon hade mött majoren, då hon kom åkande på förmiddagen från en visit, och hon visste, att han var konnässör.

Detta bidrog till, att hon gladde sig alldeles särskildt öfver att hon älskade sin man och som ett litet extra raffinemang just nu vid sin sida hade en poet, som däremot älskade henne. Åtminstone brukade han bedyra det, så ofta de träffades, och det var af en alldeles speciell orsak ej så sällan. Men om den orsaken visste poeten ännu ingenting.

Just nu satt äfven han och gladdes åt ganska mycket, och detta var ju alltid en beröringspunkt dem emellan. Hans glädjekällor voro emellertid mera komplicerade. Först och främst njöt han som vanligt sitt stolta medvetande att vara Skånes ende verklige satanist bland de unga poeterna. Och härmed sammanhängde på ett hemlighetsfullt sätt medvetandet, att hans kläder förmodligen voro de mest raffineradt ultramoderna i hela Malmö. En annan källa till förnöjelse var vidare, att han, just han satt vid Vivan Heymanns sida i hennes privata bil, bjuden på promenad af henne själf. En modern poet och satanist behöfver nämligen en vacker älskarinna af god social ställning som introduktris dels i den påtagliga värld, i vilken han lefver, dels och ej minst i den värld af hemlighetsfulla afgrunder, som hans själ döljer, och som hon lämpligen bör loda för att ge honom den riktiga föreställningen om hans storhet. Han satt just och tänkte på detta, och att hon väl snart ej längre skulle kunna motstå hans ungdom, skönhet och eleganta garderob. Belåtet jämkade han ett slag på den futuristiska halsduk, som prydde hans mjuka silkesskjorta och i sin ordning pryddes af en kravattnål med Oscar Wildes miniatyrporträtt. Därefter böjde han sig fram och knäppte bort ett dammkorn från lack-kängans hvita damask.

Emellertid sken solen, och höstlöfven rodnade vackert i de förbiilande villaträdgårdarna, och himlen var lika barnsligt blå som en konfirmationsflickas ögon, allt till deras speciella förnöjelse. Men något mera oberoende af denna sprungo några tyska torpedbåtar omkring därute på Sundet och nosade, likt beskäftiga taxar, alla större fartyg i kölvattnet.

De nalkades nu staden, och konsulinnan befallde chauffören att hålla. Detta var en missräkning för poeten, som hoppats få väcka uppseende på Södergatan, men hon förklarade, att det var opassande att demonstrera på detta sätt, i all synnerhet då det stått i Sydsvenskan på morgonen, att det var hennes födelsedag.

De gingo genom Kungsparken, och hennes gång var som en dikt af en skald — dock icke den, hon hade med sig.

Poeten sade ibland subtila saker om alldagliga ting och ibland tvärt om, men han var ganska fåmäld, ty han hade en känsla af, att detta var det mest intressanta, eftersom han nyss i bilen gjort henne en ny kärleksförklaring, hvilken naturligtvis endast en blandning af blyghet och kvinnligt koketteri förmått henne besvara så sväfvande.

Då de kommo in på Södergatan, där den vanliga strömmen flitiga promenerande flöt fram, blefvo de föremål för en berättigad, uppmärksam beundran, koncentrerad på hennes — — — ja, på öfverhufvud hela henne och på hans blänkande, långa, svarta hår. Enda tecknet till att någon af dem observerade folkets hyllning var emellertid, att hans hand flög i en ännu längre och elegantare sväng än vanligt, så att guldarmbandet rasslande föll ned under manschetten, då han motionerade sin gold-tipped cigarrett.

Utanför Hallbergs filial stannade fru Vivan. I fönstret låg nämligen utställdt ett sällsamt smycke, en halskedja af guld med kläpp af rubin, hvilken var stor som en mindre jordgubbe eller åtminstone ett jättesmultron. Stenen låg på sin hvita sammetsdyna och blödde i solskenet, röd och lockande som alla de synder, hvarom poeten redan skrifvit tre diktsamlingar och så småningom hoppades bli i tillfälle begå.

Fru Vivan betraktade den eftertänksamt. Ett elegant litet kort: "Inlämnad till försäljning. Pris 5,000 kronor." låg bredvid. Så sade hon:

"Hur länge ha vi egentligen känt hvarandra, Guy?"

"Ett år! Jag gjorde visit efter segelsällskapssoiréen, som afslutade den stora regattan. Fast det är egentligen först de sista månaderna, jag haft lyckan bli allvarligt introducerad!" svarade poeten så dystert, som om han därmed afkunnat sin dödsdom.

"Och du påstår, att du älskar mig?"

"Jag g ö r det, min nådiga!"

"Nå, hvart vill du egentligen komma med det?'

Frågan var ju onekligen ganska kvistig att besvara så här midt på blanka förmiddagen i solskenet på den nyktraste af alla gator. Guy tvekade också först, något förbluffad öfver dess direkta kraf på ett ömt och spirituellt svar, men fann sig så småningom och sade med en lämplig blandning af smärta och eld:

"Behöfver du fråga om det?"

Fru Vivan ansåg tydligen också sin fråga onödig, ty hon undvek hans och gjorde i stället en ny:

"Det är nu fjorton dagar, sen vi såg stenen därinne första gången. Jag tyckte, att jag kunde ha rättighet att sätta dig på ett litet prof, innan vi gick längre, och därför bad jag dig om den. Men den ligger där än! Jag hade verkligen trott, att du skulle öfverraska mig med den i dag! Naturligtvis kunde jag be Fritz om den, och då fick jag den genast, men jag ville som sagdt se, om du verkligen inte kan göra en liten uppoffring för mig. Hur går det egentligen? Jag börjar tro, att du inte riktigt förstått mig!"

Guy vände sig bort och gjorde en ful grimas åt en fullständigt obekant herre, som just passerade. Grimasen gällde emellertid inte honom utan fastmer de bankdirektörer, som han de sista två veckorna i vältaliga ordalag betygat sin högaktning och sin ekonomiska soliditet. En föraktlig jordbundenhet hade emellertid hindrat dem från att uppskatta satanismens erbjudna medverkan i vårt ekonomiska lif, och äfven firman hade lågsinnat afböjt ett anbud att försälja rubinen på afbetalning. Nu trodde han sig dock ha funnit en utväg och svarade därför med ett tonfall, som sannolikt närmade sig det, som Napoleon användt, då han skänkte sina bröder kungariken:

"Man kan ju tyvärr råka ut för tillfälliga ekonomiska svårigheter, i synnerhet i dessa tider, men inom fjorton dagar skall du ha rubinen! Jag har den på hand tills vidare!"

I detsamma slog rådhusklockan ett eller annat slag, och poeten sade nervöst:

"Men du får ursäkta mig. Jag skulle träfta en person i affärer, och han väntar redan."

"Har du affärer? Förläggare väl?"

"Jag har min förläggare i Stockholm, så det blefve litet svårt att låta honom vänta mig i dag!" svarade Guy något sårad af misstanken att förvilla Malmö enda och socialdemokratiska förlag med satanism. Men för resten kan man ju kalla det en förlagsaffär, och i så fall har jag världens störste förläggare. Men det får du veta, när jag öfverlämnar rubinen. Nu måste jag tyvärr gå! Au revoir, mina drömmars oro!"

Till allmän glädje för de kringstående kysste han hennes hand med ett uttryck så smärtsamt, som hade han suttit modell för sitt porträtt till en essay och skyndade bort.

Men uppe på sitt kontor satt tyskfödde konsuln och spannmålshandlanden, numera svenske medborgaren Fritz Heymann och skref. En kontorist anmälde:

"Skriftställaren Guy O'Conner."

Han uttalade namnet, som hade han sugit på en karamell, ty han visste inte, att det ända till satanismens inträde i den svenska litteraturen uttalats Svensson. Men det var ju heller inte lätt att veta.

Konsuln vände sig i skrufstolen och nickade åt Guy, som lade käpp, handskar och hatt på bordet:

Prenumerationspris:

Vanl. upplagan:		Praktupplagan:	
Helt år	Kr. 6.50	Helt år	Kr. 9.—
Halft år	» 3.50	Halft år	» 5.—
Kvartal	» 1.75	Kvartal	» 2.50
Månad	» 0.75	Månad	» 0.90

Iduns byrå och expedition, Stockholm, Mästersamuelsgatan 45.

Redaktionen: Riks 16 46. Allm. 98 03. Kl. 10—4.
Red. Högman: Riks 86 60. Allm. 4 02. Kl. 11—1.
Verkst. direktören kl. 11—1. Riks 86 59. Allm. 43 04.

Expeditionen: Riks 16 46. Allm. 61 47. Kl. 9—6.
Annonskontoret: Riks 16 46. Allm. 61 47. Kl. 9—6.

Annonspris:

Pr millimeter enkel spalt:
25 öre efter text.
30 öre å textsida.
20 % förhöjning för särsk. begärd plats.

Utländska annonser:
30 öre efter text. 35 öre å textsida. 20 % förh. för särsk. begärd plats.

"Du är sen!"

"Ja, du får ursäkta, men det var en person, jag nödvändigt måste träffa."

"Fruntimmer som vanligt?"

Guy log diskret utan svara.

"Nå, det rör ju inte mig. Till affärerna alltså! Du vet, att kopparn stigit med nära 300 proc. hemma (då konsuln talade om affärer, sade han alltid "hemma" om Tyskland). Jag hade ett stort parti liggande, som jag köpt billigt innan kriget och fick genast leverans på skapliga villkor. Det mesta kom ut, trots exportförbudet, innan de började röra så förbannadt i affärerna. Emellertid var det antagligen någon som fick nys om mitt, för jag blef varnad i tid, hur hör inte hit. Nu har jag en sladd på mellan tre och fyra ton kvar, som jag vill ha i väg både för vinsten och för att slippa böterna för försenad leverans. Men jag har inte lust figurera i tidningarna för kopparsmuggling, och jag tror, att de har ögonen på mig. Häromdagen sade du, att du behöfde pengar, och jag erbjöd dig summan. Det var ju 5,000? Du skall få dem, om du hjälper mig med kopparn! Kontant!"

Guy stirrade häpen på honom.

"Jag? Smuggla koppar? Hur skall det gå till?"

"Lugn, gosse! Vill du ha en whiskypinne för resten? Det gäller hvarken lif eller lem. Jag har gjort upp hela planen men kan, som sagdt, inte handla själf, därför att man har ögonen på mig. Dig misstänker däremot ingen."

"Jag vill inte bedraga mitt fosterland!" sade Guy patetiskt.

"Men du behöfver nödvändigt pengar och har inga!" tillade konsuln torrt och reste sig för att hämta fram groggvirke ur ett skåp.

"Att röra ihop begreppen pengar och fosterland är i detta fall som att röra ihop Wagners musik och surkål. Båda delarna är bra hvar för sig, nödvändigt till och med för somliga, men de har tusan så litet med hvarandra att göra. Och så är det nu också, för affären är fullt hederlig, äfven om den kolliderar en smula med provisoriska och följaktligen ofullkomliga förordningar. Den var nämlig afslutad, innan förbudet kom, och jag anser mig ha moralisk rätt och skyldighet att fullgöra åtagna förbindelser. Dessutom har du ju så ofta sagt, att dina sympatier är på vår sida. Nu har du ett tillfälle dels att visa, att det inte bara är munväder, dels att förtjäna pengarna, du behöfver. Skål för resten!"

"Men hur i all rimlighets namn skall jag kunna hjälpa dig?"

"Och dig själf, min gosse! Jo, det är mycket enkelt. Jag har naturligtvis inte partiet liggande i mitt namn. Nu har jag emellertid ställt om, att det, som behöfs, transporteras på dig genom en köpehandling, som ingen behöfver få se — det är bara för att vara garderad mot min bulvan. Det ligger upplagdt på din egen vind, alldeles utanför din dörr för öfrigt i ett par packlårar, har transporterats dit af pålitligt folk. Det står dessutom "Glas" på lådorna, så att folk i huset tror väl, att det är syltburkar eller något sådant. Just därför att lådorna står så öppet och löst hopspikade, misstänker man ingenting, och så har det dessutom varit lätt att då och då bryta ut en bräda och släppa dit en tacka oförmärkt. Nu är där emellertid, hvad som behöfs".

"Men hur vill du få ut det?"

"Jo, jag har — också i ditt namn köpt en fem tons kutter, en förbaskadt treflig båt för resten. Den är litet gammal visserligen, men jag fick spets på den i Landskrona en dag, då jag var där i affärer. Den har fyra ton lös järnbarlast i småtackor. Nu lastar vi in kopparn i stället, och sen seglar du ned till Falsterbo en kväll och blir kapad, om det skulle behöfvas. Annars kan du nog lägga till vid någon af vaktbåtarna, om du passar tiden och kommer i skymningen."

Guy var redan intresserad.

"Och så kör du ner kopparn en natt i någon af lastbilerna?"

"Tack! Jag tror vi aktar oss för fler Bahiaaffärer!"

"Nej, du får låna tre af mina gastar, jag har inte tid att segla något vidare mer i höst, och så tar ni en tacka då och en då, så kan inlastningen gå fort nog. Ni är ju fyra man, för du får hjälpa till."

"Men hon blir för tung i vattnet på det sättet! Man kommer att lägga märke till hur djup hon blir."

"Du tycks ha svårt att begripa i dag! Naturligtvis lämpar ni järnet öfverbord helt enkelt, alltefter som kopparn kommer, några kilo då och några då. Och så vore det väl fan, om man skulle märka något! Skrot att segla hem på kan du alltid få af torpedbåten, för gammalt järn har vi godt om i Tyskland."

"Och båten sedan då?"

Konsuln förstod ej.

"Ja! Kuttern?"

Han log.

"Den får du behålla som tack för god hjälp."

Guy satt och funderade. Jaså, detta var tillfället! Han vägde anbudet. Å ena sidan en risk, som ju inte tycktes så värst stor. Han var skicklig och intresserad seglare, och den sidan af saken skulle han nog klara. Å andra 5,000 kronor d. v. s. rubinen och allt, hvad den kunde tänkas medföra i indirekt valuta, en förtjusande valuta, och så en kutter, som redan låg och väntade på honom nere vid Strandpaviljongen. Sannerligen, det v a r verkligen ett tillfälle.

Guy såg på konsuln, som satt och log. Han frapperades af att leendet mycket liknade en atlets, som nyss lyft en häst med tänderna eller något dylikt.

"Nå?"

"Jag skall fundera på saken."

"Här är min själ inte tid att fundera! Tar du det, får du göra det genast! Jag har en annan man i reserv, som gör det lika bra, men jag frågade dig först, därför att du talade om, att du behöfver pengar, och jag kan hjälpa dig på det för oss båda trefligaste sättet genom mitt anbud."

Guy vändades svårligen, ty han kände sig på ett högst oförutsedt sätt konfronterad med en verklighet, med hvilken hans parfymerade hjärna hittills icke haft mycket att skaffa. Konsulns anbud för några dagar sedan hade han trott skola innebära ett erbjudande om t. ex. en väl aflönad privatsekreterarebefattning, visserligen en egendomlig position för en man som han att sitta ett par timmar om dagen och renskrifva börsnoteringar och dylikt — men han hade redan beslutat att acceptera, ty dels var det ju tillfälle "att göra studier", dels skulle det medföra en behagligt intim ställning i det Heymannska huset, och slutligen skulle det stärka krediten på ett både nödvändigt och nyttigt sätt att vara Fritz Heymanns privatsekreterare. Men detta var ju något helt annat! Bland annat var det ett tillfälle att taga Vivan med storm d. v. s. med rubiner.

TVÅ DIKTER.

Af E. N. SÖDERBERG.

SOMMARKVÄLL VID SUNDET.

MOT AFTONHIMLENS BLEKA GRUND
bryts mörknad Kullens strimma,
och milsbredt glimmar Öresund
i solnedgångens timma.
I bergets lä en kustbadstad
sig tätt tillhopatränger —
en sommarborg, kring hvars fasad
sig rosors flätverk klänger.

En vän idyll har samlat här
som i en strålrik hägring
hvad allvarsfullt och solblidt är
i svenska bygders fägring:
en furudunkel, fjällbrant skog,
en klippstrand, skapt att värna,
en slätt, som gifver öfvernog
af gröda och af kärna.

Här glömmas kan ett ögonblick
den världsorkan, som stormar
och omgestaltar världens skick
och nya tider formar.
Ljuft julikvällen byts i natt,
som drömmande sig sänker,
men vaksamt än mot Kattegatt
en gnistklar fyrbåk blänker.

GRYNING.

JAG ARLA VÄCKS I SKYMNING skum.
Blott darrande reflexer
sig ännu tränga till mitt rum
från gryningen, som växer.

Där ute dock den glitterströr
det trefna sommarstället,
och från en granngård re'n jag hör
det första hanegället.

All trötthet flyr. Om en minut
jag smyger till balkongen
och tages, knappast hunnen ut,
som i förtrollning fången.

Mer ljust än nu ej solens gull
mig tycks bestråla världen,
mer morgonfrisk och fröjdefull
ej böljan rörs på fjärden,

ty i ett svalt föryngringsbad
tycks all naturen tvagen,
och fågelkören hälsar glad
den nyupprunna dagen.

Från luft och haf, från fält och snår
ett ändlöst jubel klingar,
och innerst i mitt hjärta trår
en sångarlust till vingar.

Mölle sommaren 1916.

Pröfva **Tuppens Zephyr**

och Ni köper ingen annan.

För vår-och sommardagar -:- Mattor, Gardiner. -:- möbeltyger, bomullstyger.

av våra allt mer omtyckta mönster och färgsättningar. Prover på begäran. Uppgiv noga vad önskas. **Konstfliten, Göteborg.**

Vivan ja! Hon var verkligen värd en smula risk, och i värsta fall kunde han nog laga så, att det blef konsuln och inte han, som fick bära hundhufvudet, om saken blef upptäckt. Ty hvem i all världen skulle falla på en så vanvettig tanke, som att mot hans nekande tro honom om en dylik affär — att befatta sig med vanliga affärer? I synnerhet som Heymanns namn gifvetvis måste bli indraget, och han ju dessutom redan var misstänkt! Det skulle säkert bli ganska lätt att spela den oskyldigt bedragne martyrens roll, som intet visste om kutterns fatala barlast. Spelet var verkligen värdt att spelas — om inte annat så för Vivans skull.

Lilla Vivan! Han förlorade sig redan i det lilafärgade himmelrike (han brukade alltid tänka i färger) som väntade honom, sedan allt var klart. Och antydningsvis skulle han nog låta henne ana, hvilken betydande risk, han utsatt sig för blott och bart för hennes skull.

"Nå?" kom det kort och afhugget ännu en gång från konsuln.

Guy reste sig.

"Ja, jag går väl med då, fast ogärna. Hade det inte varit för en kvinnas skull så — —! Men hvad gör man inte för dem."

"Nej, det är sant. Och hvad kan de inte hitta på att göra för oss ibland!" tillade konsuln torrt." A propos. Det är min hustrus födelsedag i dag, och har du lust titta upp ett slag, så välkommen. Vi äter klockan sju och hade egentligen tänkt vara ensamma, men en gammal vän är ju alltid roligt att se. Och så kunde vi ju talas vid ett slag om några detaljer."

Guy tackade belåten och gick. Men då han gått, öppnade konsuln fönstret för att vädra.

"Han kunde åtminstone låta bli att använda samma parfym som Vivan!" mumlade han och tände en ny cigarr.

Men nere i porten stod Guy och inventerade sin eleganta plånbok, hvilken innehöll några nötta recensionsurklipp, tio kronor och för öfrigt allt det, som en ung mans plånbok brukar innehålla.

Han måste ju skicka upp blommor, när han skulle träffa henne officiellt. Och glädjen öfver middagsbjudningen fick en rätt besk bismak i betraktande af, att det var hans sista pengar.

Senare på kvällen försonade han sig emellertid med sitt öde, ty han fick dikta sig igenom en middag, som betydligt afvek från automaternas menuer och detta i ett hem, hvars enda fel var, att det inte var hans, tillsammans med en kvinna, hvars största förtjänst var, att hon däremot snart skulle bli det.

Allt detta hände lördagen den 4 september.

Prydd i K. S. S. S:s uniform gick han redan följande dag ner för att ta sin nyförvärfvade egendom i besittning. Bortsedt från sitt ändamål föreföll den honom vara en lämplig inramning för hans person, ty den gjorde ett ganska förmöget intryck, och Heymann hade verkligen ej sparat någonting för att bibringa folk föreställningen, att den tillhörde en person med vissa anspråk på både yttre och inre elegans och bekvämlighet. Han mötte några seglare, som i enlighet med bruket hos många i den staden varit ute och sträckt segel ombord på sina yachter för att sedan så hastigt som möjligt sätta sig i säkerhet vid några punschhalfvor uppe på Strandpaviljongen. De komplimenterade Guy for hans inköp.

"Ja, jag såg henne i Landskrona häromsistens och köpte henne för en liten spelvinst hos Heymanns!" svarade han med den nonchalans, som han antog mest motsvara sin position i förhållande till vanliga speceriamanuenser.

Emellertid fann han det ej uteslutande angenämt att tvingas på detta sätt ständigt bemöda sig om förvärfvandet af den idoge navigatorns ryktbarhet. Men det var ju nödvändigt att då och då företaga en tur äfven utom hamnhålet, detta för att motivera sina ständiga proviantkorgar. Dessutom kom han ganska snart underfund med, att koppar är en ganska tung metall, och att trettio à fyrtio kilo just ej äro ägnade att förläna gången den sväfvande och spänstiga svikt, som lämpligen begagnas ute i naturen till skillnad från asfaltens fordringar på det trötta storstadsbarnets nervösa framåtglidande.

Ganska irriterande var onekligen också de tre lånade gastarnas sällskap. Det var verkligen ej alltför angenämt att ständigt vara hänvisad till deras råa och ytliga samtal, bortsedt från åtskilliga maritima meningsskiljaktigheter under manövrerna i hamnen. Efter fjorton dagar var emellertid all kopparen inlastad utan alla olyckshändelser, och Guy väntade blott på order från Heymann att segla. Denne i sin ordning väntade på order från vederbörande "hemma", och Guy var nu så nervös, att han starkt började öfverväga, om inte hans person ändå var en smula för dyrbar för äfventyrligheter af detta slag.

Hans enda tröst dessa dagar var, att Vivan mer och mer tycktes på väg att inse, hvilka förträffliga egenskaper, som bibringat honom den ryktbarhet, han onekligen ägde mellan Södervärn och Strandpaviljongen. En naturlig följd häraf var, att hennes förut något ostyriga och flacka sätt att behandla honom mer och mer öfvergick i en viss douce, gråviolett hängifvenhet (han tänkte fortfarande i färg), som genom sin undfallande mjukhet lät honom hoppas det bästa för ett fortsatt förhållande. Endast i en punkt var hon omedgörlig, innan hon gaf honom den slutliga bekräftelsen på, att hennes äktenskap ej förmådde skänka henne den sublima idealitet, som han däremot upprepade gånger erbjudit sig höja henne med. Denna sista fordran, som hon med kvinnans oresonliga och barnsliga envishet fasthöll vid, var ägandet af rubinen.

Emellertid hade han lyckats förmå juveleraren att ta bort den ur fönstret och lofva, att om annan köpare anmälde sig, låta Guy få några timmars anstånd.

När kopparn var inlastad, tillbringade han större delen af sina dagar med att ligga hemma och röka cigarretter och förespå sig en lysande framtid.

Ändtligen kom en dag bud från Heymann, att han omedelbart skulle infinna sig på kontoret. Här fick han de slutliga uppgifterna. Han hade att redan samma eftermiddag segla norrut och antingen krypa in i någon mindre hamn för natten eller också ligga ute i sjön till följande dag och sedan så nära danska sidan som möjligt gå ner genom Sundet. Fem distansminuter SSW. från Falsterbo ref skulle han möta ett vaktfartyg, som tog hand om kopparn. Mot uppvisande af befälhafvarens kvitto ägde han sedan att utbekomma 5,000 kronor på konsulns kontor. Igenkänningssignalen var på dagen att fira segelsällskapets standert tre gånger och på natten samma manöver med röd lanterna.

Tärningen var alltså kastad! Han skyndade in i en kiosk, telefonerade till Vivan och bad om ett möte. Dessvärre var hon förhindrad att bevilja honom den svartrödа scen, han hoppats på, ty hon hade ej mer än några minuter under gatupublikens kontroll att skänka honom, och med en suck öfver kvinnors brist på förståelse för lifvets viktiga ögonblick hängde han åter upp den smutsiga telefonluren.

De möttes ute vid Muséet, och han besvor henne genast att ej glömma honom de dagar, han skulle vara borta. Han antydde i sorgset lidelsefulla ordalag, att han stod i begrepp företaga en ytterst betydelsefull, kanske ödesdiger resa, som emellertid, om den utföll lyckligt, skulle skänka honom det lugn från små, ekonomiska bekymmer, som länge förgiftat hans lif och förtagit honom kraft till den sång, som likaledes länge sökt sig uttryck, och hvars höga gudinna han beskylde henne för att vara. Han pekade på den välvårdade parken kring dem och kallade den för "den obändiga, starka naturen, som varit vittne till deras unga, skygga lycka" och slutade med att ta de oskyldiga träden till vittne på, att han älskade henne. Och fastän intet af de instämda vittnena ansåg sig böra hörsamma hans vädjan, förklarade hon, att hon var fullt öfvertygad om, att en sådan kärlek som hans sällan om ens någonsin erbjudits en kvinna.

Sedan han mottagit denna försäkran, tog han ett ordlöst farväl, ett farväl, hvars patos låg i den blick, han bemödade sig göra så brusten som möjligt.

Därefter skyndade han in till staden för att hinna äta middag, innan det var tid gå ombord.

Och i en solnedgång, hvars färgprakt mycket väl skulle räckt till att illustrera flera 25-öresbokomslag, afseglade han för att gå sitt öde till möte, och ankrade efter några timmar i en mindre hamn, hvars namn af diskretionsskäl förbigås i denna krönika.

Följande morgon steg den idoga solen plikttroget upp klockan 6,08 f. m. hvilket var den precisa tid, som K. Vetenskapsakademien bestämt, och belyste det sällsamt komplicerade faktum, som nyss börjat röra på sig. Ty sällsamt må väl i sanning kallas en elegant, hvit lustyacht, som försålts af en lifsmedelssvindlare till en ung satanist och poet, hvilken utan att ha betalt ett öre därför likväl besatt den med full äganderätt och nu låg stilla i en främmande hamn tillsammans med tre obildade sjömän och en brottslig last af fyra ton förbrutna varor, med hvilkas tillhjälp han stod i begrepp utöfva ett ödesdigert inflytande på världshistoriens största röfvardrama och en underskön konsulinnas moral. Ännu sof han emellertid en djup och ansvarsfri sömn, tack vare de icke obetydliga kvantiteter konjak, hvilka han som ren profylax mot onda drömmar föregående afton inmundigat.

En eller annan af besättningen vaknade dock så småningom och fann tiden vara inne att slutgiltigt göra sig förtjänt af herr konsul Fritz Heymanns och det tyska rikets kontanta välvilja. Och detta är den första orsaken till att Guy O'Conner, född Svensson, uppvaknade till sitt lifs mest skickelsedigra och mödosamma dag.

Vi skola här icke gå alltför mycket i detalj om dagens pröfningar. Vare det nog sagdt, att de började med ett uppvaknande, som utgjorde en värdig prolog!

Visserligen voro vädrets makter hulda, ty det blåste en lätt västlig bris, just lagom för en stilla promenad i yacht ner genom Sundet, hvilket log så mildt, som hade det till fullo gillat deras brottsliga företag. Icke heller de båda länder, som på sidorna om detsamma betraktade deras långsamma färd söderut, funno något anmärkningsvärdt däri, utan behöllo en välvillig eller kanske snarare ovetande neutralitet. På grund häraf kunde de just i skymningen smyga sig igenom den s. k. Kogrundsrännan utan direkt anledning att

svärja öfver svenska statens kitslighet att afskärma dess fyrljus.

Emellertid mörknade det nu hastigt. Visserligen var septemberhimlen ända till slöseri stjärnbeströdd, men Guy erinrade sig samtidigt, som han noterade detta faktum, att vissa delar af hafvet kunde förmodas vara lika rikligt minbeströdda. Och på basis af denna förmodan insåg han med all önskvärd tydlighet sanningen af den bekanta sentensen, att man i vanliga fall inte kommer gratis till stjärnorna.

Tyvärr är det i sanningens intresse nödvändigt att här tillstå, att fru Vivan icke spelade någon vacker roll i hans denna dag mer än lifliga fantasi. Och de böner, han läste öfver sin omätliga dumhet att inlåta sig på hela denna förbannade affär, bekräftade på ett lysande sätt, "att sången är ur sorg upprunnen," eftersom hon ju var hans sångmö.

Då emellertid samtliga ombordvarandes både språk och öfriga uppförande är af så starkt naturalistisk art, att ett utförligare referat svårligen låter försvara sig i en städad, skönlitterär novell, göra vi ett ytterligare språng i berättelsen.

Med tillhjälp af pejling på de danska fyrarna, som i olikhet med de svenska modigt trotsade höstnattens mörker, lyckades våra vänner hela tiden något så när orientera sig och hålla kurs.

Klockan half nio afbrötos de brutalt i en grogg af, att en ånghvissla utstötte tre gälla tjut i pinsam närhet, och ögonblicket efter dök ett sällsamt vidunder upp ur mörkret, självt insvept i fullt skyddande förklädnad, d. v. s. med alla ljus släckta.

Guy hade några minuter förut gifvit order om babordslanternans hissande och firande i topp tre gånger — alltså den aftalade signalen! Detta var resultatet.

"Hvem är ni?" ljöd det på bruten svenska.

"Densie från Malmö!" svarade en af gastarna oombedd.

"Lösen!"

"Kopparormen!" svarade Guy, därmed återtagande det befäl, han ansåg sig ofinkänsligt beröfvad för ett ögonblick.

"Vi kommer!" ljöd svaret.

Ljus flammade plötsligt ombord på den svarte främlingen, några brutna kommandorop blandades med en eller annan ändring i maskinens akustiska uttrycksmedel, och ett stort, dystert skrof med en egendomlig rigg, som hägrade hotfullt obegriplig mot himlen, gled sakta upp vid deras sida.

Lyckligtvis var sjön i det närmaste spegelblank, så att de kunde förtöja vid hvarandra. Fallrepet fälldes, och en officer kom ombord. Han presenterade sig som chef och anhöll, att omlastningen omedelbart skulle börja, och eftersom denna icke erbjöd något som helst intresse hvarken för oss eller vår poet, låta vi fyra främmande matroser och konsul Heymanns gastar sköta densamma, medan Guy i chefens hytt stilla svor för sig själf öfver, att han försummat sina skolkunskaper i främmande språk. Det enda i hela situationen, som icke föreföll honom som en ond mardröm, var den sektflaska, som mycket snart utbyttes mot en ny, tack vare hans trohet mot gammal nordmannased att alltid dricka ett verkligt godt glas i botten.

Efter en och en half timme var allt klart. Densies barlast hade undergått en sällsam förvandling i likhet med Guys sinnesbeskaffenhet, hvilken senare till den grad lät honom uppfatta allting i färg, att han såg sina egna, blygsamt blossande lanternor i ett antal, som växt med kvadraten på de tömda sektglasens numrär, dansa en synnerligen ogenerad can-can i en afståndslös rymd. Detta resulterade i, att han gjorde ett försök upphäfva rummets åtminstone nödvändiga om ock ej alltid praktiska begrepp och endast med tre matrosers tillhjälp kunde förmås begagna fallrepet, då han åter skulle gå ombord.

Tio minuter efteråt bar den krigförande maktens vänlighet mot en neutral representant frukt, och han slocknade i en rosenskimrande sömn, som emellertid var dömd att undergå en betydande färgförvandling vid uppvaknandet. Men gastarna lågo och höllo sjön, tills de i dagningen åter kunde smyga sig upp genom Sundet och i hamn.

— — —

I kvällningen dagen efter utväxlades två betydelsefulla papper på konsul Fritz Heymanns kontor. Det ena, som var försedt med kejsarrikets något uppsluppna örn, försvann omedelbart i cheminéens muntra lågor, men det andra intog sin blygsamma plats mellan recensionsurklippen i författaren, herr Guy O'Conners eleganta plånbok.

Juveleraren log tio minuter senare sitt vackrase kosmetikleende, då Guy med mångmillionärens gest öfverräckt den transporterade checken och i utbyte erhöll rubinen i ett prydligt etui.

Han skyndade direkt hem och skref följande biljett på mörkrödt, Cœur d'Amourdoftande papper.

"D U!

Som en blossande fanfar, ett eldhaf, som svept mig i lidelsens bad, har mitt lif varit, sedan du blef dess genius! — — — En kärlek, som jenseits lögnmoralens falskhet och smuts förmått adla våra lif, bjuder oss att ej förkasta den lycka, vi redan alltför länge uppskjutit taga i besittning! — — —

Du har valt att pröfva mig! Du har ställt mig på ett prof, hvars skickelsedigra gestaltning, du själf ej kände! Och som insignium begärde du ett synligt tecken på det osynliga, det ofattbara, som glödgar våra själar rena från hvardagarnas smuts. —

Nåväl!!

För dig har jag trotsat allt, för dig har jag sett krigets spöke i ögonen och känt naturens raseri öfver den förmätnes djärfva försök att rycka till sig den lycka, för hvars skull han födts!

Jag sänder dig härmed den blommande ädelstenen! Må dess glans vara en symbol af den glans, som snart skall förgylla mitt lif!

Må dess färg vara en symbol af den eld, som nu förtär oss båda!

Jag väntar dig, som konungen väntar sin valda drottning, som jorden törstar efter solens ljus och lif! Jag har bestått profvet och med eröfrarens suveräna rätt fordrar jag nu eröfrarens kungliga belöning! — — —

Min drottning! Min slafvinna! Jag väntar dig i morgon!

Din
Guy.

P. S. Ring, innan du kommer!

D. S."

Han granskade omsorgsfullt detta läsvärda papper, lade till en och annan dekorativ slinga och kontrollerade interpunktionen. Utanpå skref han försiktigt "Aux mains" i den fåvitska förhoppning, att pigor och kioskbud skulle intuitivt uppfatta detta onekligen lämpliga kraf på diskretion.

Och sedan han ombesörjt dess afsändande, gick han på Kramers hörna och alkoholiserade sig något på en upplånad tia.

Följande morgon slog han upp sina sköna men något rödsvullna ögon vid en brutal bankning på dörren.

Det var ett kioskbud, som öfverlämnade ett bref och ett paket. Darrande af förväntningar ref han upp kuvertet, ty han kände igen Vivans stil. Brefvet motsvarade dem emellertid ej fullt! Det löd:

"Lille poet!

Din trofasta kärlek rör mig fortfarande, ej minst genom sin sällsamma vältalighet!

Emellertid ger jag dig rätt i det, du så ofta sagt, att en verklig lyrikers styrka ligger mindre i reflektionens än sinnenas berusning. Jag beklagar, att jag måste upplysa dig om ett obetydligt faktum, som dock fortfarande ställer sig hindrande i vägen för mitt accepterande af den erbjudna hedersposten som din diktnings genius, som skall "glödga ditt lif, som eld och stål nu glödgar en i hvardagens gråa smuts försjunken värld."

Jag är nämligen gammalmodig nog fortfarande älska min man, och därför ansåg jag mig skyldig på mitt sätt hjälpa honom i en rätt finkänslig affär genom att elda din håg för "en mans gärning", som du så ofta förklarat dig längta efter. Min finkänslighet förbjöd mig emellertid att synas direkt i affären, ty "en kvinna skall ju ej befatta sig med jordens små bekymmer", enligt hvad du sagt.

Därför valde jag den estetiskt mest tilltalande utvägen att låta en ädelsten bli din inspirationskälla och lämnade ner en viss rubin till utställning med order att den fick försäljas endast till dig — jag vet ju, hur högt du älskar vackra ting. Och för att icke alltför hårdt belasta din ekonomi — "skalder ha det ju alltid så trångt i ett otacksamt fosterland?" — gaf jag också order att den fick säljas endast kontant.

På detta sätt gjorde jag en flerfaldigt god gärning. Jag hjälpte min man genom att skaffa honom en diskret och icke misstänkt medhjälpare, jag gaf dig tillfälle att utföra "en mans gärning" och samtidigt förvärfva en visserligen ovanligt vacker rubin, som jag emellertid tröttnat en smula på!

Och som saken nu står, är jag öfvertygad, att du fortfarande finner lämpligt bibehålla den diskretion, som min man och jag haft så många tillfällen att beundra denna höst!

Med tack för allt
Vivan."

Så löd verkligen brefvet!

Hur Guys monolog löd, hoppar emellertid krönikören öfver, ty den vår verkligen mer än lofligt satanistisk.

En halftimme senare stod han åter i juvelerarens affär och erbjöd honom köpa igen stenen, men fick den föga hugnesamma underrättelsen, att ingen under hela utställningstiden frågat på den. Han beklagade därför, men —! —! —! o. s. v., o. s. v. Guy fick det goda rådet att vänta tills kriget var slut, då kanske nya högkonjunkturer kunde rättfärdiga den öfverbetalning på cirka 100 %, som begärts för stenen. Firman kunde naturligtvis intet göra åt detta, i synnerhet som den inlämnats till försäljning af en af dess bästa kunder.

Då författaren Guy O'Conner en kvart senare åter satt på Kramers hörna med ett stort glas bar whisky framför sig och ett inombords, kunde han ej hjälpa, att tårar af en stor, verkligt passionerad vrede kröpo fram under de rödkantade ögonlocken.

Ty att ha bedragit sitt fosterland — han insåg det nu! — blott för att själf bli bedragen på detta skändliga sätt af sin diktnings genius och få gå med en osäljbar, till den grad öfverbetald femtusenkronorsrubin i västfickan — det var för mycket t. o. m. för denne unge skånske lyriker och satanist.

Den moderna husmodern och hennes praktiska uppgifter.

För Idun af GERTRUD och PETER NORDEN.

IV. Hushållspengar.

(Forts. fr. n:r 33).

HVARFÖR SKALL JUST DET INBORDES ekonomiska förhållandet mellan makarne vara ett af äktenskapets farligaste skär? Något blindskär är det ändå inte. Allt hvad som hör dit synes tvärtom ligga i öppen dag för den som v i l l se.

Den moderna kvinnan, som i så stor utsträckning vant sig vid egna inkomster och oberoende, uppreser sig gifvetvis mot att vara ekonomiskt utlämnad till mannen på nåd och onåd. Är han nådig, går det drägligt; är han onådig, blir det outhärdligt; och i hvilket fall som hälst är det principiellt förnedrande.

I hvilket fall som hälst beror olyckan på en ekonomisk synvilla. Ofta finns praktiskt taget ingen orättvisa att klaga öfver, och allt är afhjälpt genom att makarne vidgå sanningen af att 2—2=0. Ibland leder synvillan till en självviskhet från ena eller andra parten, som man icke vill tro skulle fortfara, om begreppen en gång blifvit klarade.

Hvilken är denna synvilla? Att det är "mina" pengar och "jag" som bestämmer. Eller att, "när du gör ända på så mycket, så måtte väl jag o. s. v." Det finns många verser i den sorgliga visan, men refrängen är alltid densamma.

Låt oss tänka oss ett landtligt, gammaldags hushåll. Mjölk, smör, ägg och grönsaker komma automatiskt till visthuset, mjöl mal man af sin egen säd, tyg och linne väfver man själf. Husfader och husmoder deltaga båda i och öfvervaka produktionen. Familjens inkomster äro till större delen in natura, och troligen är det husmodern, som "förtjänar" mest. Öfverskott af frukt och spannmål och slaktdjur försäljas, det blir kontanter. Det är affärer, och dem sköter far: följaktligen har han hand om kontanterna.

Tag nu den motsatta ytterligheten, där löntagarens kontanta månadspenning är familjens hela inkomst. Allt, allt skall köpas: mjölk, bröd, kläder, ved, ja, den friska luften på utflykter eller sommarnöje. Låt så husfadern resonnera om kontanterna på samma sätt som sin landtliga uronkel, och vi ramla gifvetvis hufvudstupa i n a b s u r d u m.

Tiderna förändras, och det är underligt hur svårt vi ha att följa med. Problemet formuleras trots allt så: skall hustrun "få" af mannen hvad hon behöfver? Eller skall hon "aflönas" för sitt arbete? Eller bör hon betraktas som delägare i hemmets firma, med rätt till halfparten af alla inkomster?

Det är alldeles lönlöst att försöka svara på dessa frågor, sådana de här stå. Ty de hvila alla på felaktiga förutsättningar om att inkomsten är ett mystiskt godt, som den lyckliga urinnehafvaren kan förfara med efter behag, samt på den missuppfattningen att det är svårt att förtjäna, men lätt att ge ut.

Skulle man inte utan allt för mycken äktenskaplig nöd kunna komma öfverens om, att inkomsten till stor del är reserverad på förhand till fixa utgifter, och att det är en ekonomiskt och för självkänslan komplett likgiltig expeditionsfråga hvem som verkställer utbetalningen af hyran, skatten, amorteringen, terminsafgiften? Allt hvad mannen därvidlag kan "förbehålla" sig är ansvaret för att det blir ihågkommet i rätt tid.

Skulle man inte därnäst kunna komma öfverens om, att eftersom det i normala fall är husmodern, som står för kosthållet och ställer med barnen, hon också bör ha ansvaret för hithörande utgifter? Utan tiggeri och förmyndarskap?

Ter det sig inte som en ganska enkel och rättvis arbets- och ansvarsfördelning, om mannen svarar för inkomsten, och (sedan båda gemensamt öfverenskommit om, hur långt de våga sträcka sig ifråga om fixa utgifter) hustrun svarar för utgifterna på alla de områden, där allt beror på h e n n e s förmåga att verkligen hushålla?

Äktenskapet är ett gemensamhetsverk. Man kan inte vänta att allt det ansvar, som deltagandet i den direkta natura-produktionen för hemmet innebär för den landtliga husfrun, kan tagas bort utan att ersättas med något annat, att löntagarens hustru skall trifvas i ett vacuum af bortfallet självständigt ansvar. Hon odlar icke sin egen potatis, men hon lär sig konsten att köpa den på bästa möjliga sätt. Det kan mannen inte ha tid att ägna sig åt. Detta att ge ut, att köpa väl, är ingalunda ett mindre ansvar än att se till att pigorna mjölka i tid. På husmoderns kraf och omtanke och kompetens beror det, om falsk vara kan prånglas ut för äkta, om affärer med ohygieniska anordningar tolereras, om det eftertelefonerade kilot icke alltid uppgår till fullt 10 hekto, om underhaltig kvalitet blir levererad och accepterad till fullt pris, om handlanden kan lägga på några öre här och där, begå några frivilliga eller ofrivilliga misstag i motboken eller additionen utan att det märks. I en värld där allting uttryckes i kronor och öre fordras en oaflåtlig vaksamhet och en icke liten varu- och människokännedom, om man alltid skall få hvad man betalar för, och medan de stora posterna på sätt och vis reglera sig själfva, eller åtminstone för längre perioder åt gången, måste de små bäckarna dagligen och stundligen hållas inom fuktande bräddar.

Godt, säger mannen. Jag afstår alltså från illusionen, att det är "mina", storfinansiärens, pengar som gå till de fixa utgifterna, att det är på min ekonomiska skicklighet det beror, att nödiga belopp alltid finnas på förfallodagarne. Kanske jag själf af gammal vana gör dessa utbetalningar, kanske jag är glad åt att slippa besväret med att komma ihåg dem och öfverlämnat verkställandet till min hustru. Vi bortse från dem. Hvad de öfriga utgifterna beträffar är det alltså min hustru som svarar för maten; hon köper ved och kol; hon kontrollerar och betalar hushållsräkningarna; hon sköter tjänaren; hon skaffar kläder åt sig själf och barnen; tar barnen till doktorn och tandläkarn och allt det där. Hvad blir det så öfver till mig? Hvad är det jag bestämmer? Jag får köpa mina egna kläder och kravatter, jag har fickpengar till lunch och spårvagn och cigarrer — tackar så mycket!

Men det är ingenting att tacka så ironiskt för. Vill husfadern själf köpa veden, så får han det säkert gärna. Vill han personligen elda i kakelugnarna, så står det honom fritt. Kan han göra bättre uppköp så var så god. Men den manliga logiken att vilja lägga allt möjligt ansvar för görande och låtande på hustrun, medan man själf behåller den ekonomiska "bestämmanderätten", är fullständigt oresonlig.

Så länge mannen menar, att hela inkomsten är hans och att han kan göra som han vill, finnes risk för att han skall begå extravaganser på sitt personliga konto, för utelif t. ex., hvilka f a m i l j e n faktiskt inte har råd till.

Så länge hustrun icke handlar med full myndighet inom sitt ansvarsområde, icke vet hvad som finnes eller hvar gränserna i förhållande till inkomsten gå, finnes motsvarande risk på hennes sida.

Endera eller bådadera kunna begå en orättvisa mot det gemensamma, som de i själ och hjärta icke afse, och som blir uppenbar i samma stund de äro ärliga mot sig själfva och hvarandra.

Äfven om mannen ifråga om familjebudgeten icke högst egenmäktigt själf bestämmer öfver mer än sina kläd- och fickpengar, så ligger ingenting förnedrande i detta. Det är blott ett enkelt erkännande af ett faktiskt förhållande, som i verkligheten tillämpas äfven där man minst anar det.

För familjen är det icke så mycket fråga om hvad "jag" eller "du" har råd till, som hvad "vi" ha råd till. D ä r ligger pröfvostenen. Och är mannen icke nöjd med att ensam ha ansvaret för den inkomst, på hvilken budgeten skall byggas, och för sina personliga utgifter, så kan han ju till sin tröst betänka, att det dock finns en hel del kvar, där han har 50 % af röstetalet. Hvad man kan kosta på sig i inventarieväg, ifråga om resor och nöjen, hvilka böcker och noter man törs skaffa och allt dylikt är ju i regel sådant som gemensamt afgöres, så länge man respekterar löftet om att dela på ondt och godt.

I familjer med så stor inkomst, att det blir fråga om ett affärsmässigt användande af ett öfverskott, kan man ju utgå ifrån, att det naturligast blir mannens sak att träffa afgörande. Ett dylikt öfverskott har ju heller ingenting med "hushållspengarna" i vår mening att göra, och på den sidan af saken skall det här icke ingås. Dock bör det påpekas, att mången man ångrat, att han ansett sig ensam begripa "affärer", och att åtminstone mången fransman lyckönskat sig till att han låtit "madame" vara med äfven i dessa högre sfärer.

*

När ormen biter sig i sin stjärt, när utgiftslinjen fullbordat sitt lopp och återfinner utgångspunkten, inkomsten, och vi sitta där

Kvinnoporträtt till dagskrönikan.

Fru Ester Gadelius.

Fru Ester Friberg.

Fru E s t e r G a d e l i u s, sedan snart ett tjugutal år professor Bror Gadelius maka, fyllde den 30 augusti 50 år. Som fröken Ester Sidner hade professorskan Gadelius vunnit sig ett namn som konsertsångerska och äfven efter sitt giftermål har hon låtit höra sig, på senare år dock uteslutande för välgörande ändamål.

Bland krigsinvalidernas svenska vänner må här nämnas en af deras trognaste, fru E s t e r F r i b e r g, som i dagarna erhållit österrikiska Röda korsets äretecken af andra klass. Fru Friberg är maka till "Birger Jarls" populäre befälhafvare, kapten Arnold Friberg, och har icke saknats på en enda af de resor, som ångaren sedan augusti 1915 gjort för invalidtransporter mellan Trälleborg och Sassnitz. Äfven från tyskt håll har fru Friberg fått erkännande för sin uppoffrande godhet mot krigets olyckliga offer, ehuru detta erkännande icke tagit sig några officiella former.

med känslan af största möjliga valuta för vårt mödosamma uppdragande af kurvan, då ha vi hushållat väl. Vi ha sett, att vi genom ett enkelt sorterande, eller grupperande, af utgifterna komma fram till den naturligaste ansvarsfördelningen mellan man och hustru, och att, om man börjar i den ändan, den ekonomiska fördelningen följer i viss mån automatiskt. Nu återstår att som hastigast pröfva, hur man lättast skall vinna en sådan överblick öfver hemmets affärsställning, att den ger möjlighet till kritik och analys, och att den egna erfarenheten alltså kan bli till ledning vid kursriktningens afläsande. *

Huru därvid bör tillgå torde efter den föregående framställningen ligga mycket nära till hands. Det gäller naturligtvis att verkligen konsekvent g e n o m f ö r a en sortering, och för att detta i praktiken skall kunna bestämdt ske, måste sorteringen göras g e n a s t vid utgifternas första noterande, så att man när som hälst kan se hur man står på den eller den punkten. Man uppställer därför sin hushållsbok enligt den kolumnprincip, som numera i en eller annan variation går igen i de flesta saluhallarna, för hemmet afsedda kassaböcker:

Utgiftens art	grupp a.	grupp b.	grupp c.	o. s v.
(Grupp c.) . . .			25: —	
(„ a.) . . .	10: —			
(„ b.) . . .		10: —		
(„ a & c.) . .	4: —		9: 50	
o. s. v.				

Det är principen det kommer an på, och hvar och en kan sortera och gruppera, som han för godt finner. Här lämnas emellertid exempel på e t t sätt att göra en både fullständig och öfverskådlig delning (fixa utgifter spärrade):

1. Lifsförnödenheter.

a. Bostad. Obligatoriska resor. Förtäring ute å tjänstens vägnar.
b. Hushållet ("Kosthållet". Tjänare, tvätt m. m.
c. Kläder.

2. Obligatoriska utgifter.

a. Skatter.
b. Pensionskassa.
c. Skolafgifter och -böcker.

3. Frivilliga afgifter.

a. Försäkringar.
b. Föreningsafgifter.
c. Välgörenhet.

4. Hygien och rekreation.

a. Toilettrekvisita.
b. Resor och sommarnöje.
c. Böcker o. dyl.
d. Konserter, teater o. dyl.

5. Öfriga utgifter.

a. Amorteringar och räntor.
b. Inventarier.
c. Läkare och medicin.
d. Telefon o. dyl.
e. Presenter.
f. Vin och spirituosa.
g. Tobak.
h. Diverse.

Detta som exempel på den "stora" budgeten, om jag så må säga. Men för de flesta är det nog mest praktiskt, om de talrikast duggande posterna, de för "hushållet", föras särskildt i en efter alldeles enahanda grunder gjord kolumnuppställning, från hvilken sedan blott den månatliga slutsumman öfverföres till uppställningen för det hela.

Det är gifvetvis en smaksak, huruvida man vill föra ljus och värme till "bostad" eller "hushållet"; om man vill i "handkassa" sammanslå sina presenter, sin tobak och lunch m. m. Man kan modifiera, underuppdela eller tränga ihop efter behag, blott man icke slänger kompassen i sjön eller låter "diverse" läcka mer än en rimlig missvisning.

När man adderar ner sina kolumner, så ser man utan särskilda föranstaltningar hvad den gruppen kostade och hvad den. Jämför man sina månadssummor för de olika posterna — hvilket lättast sker om de öfverföras i ett särskildt sammandrag — så framgår genast tendensen mot utgiftsstegring, mot "jämn puls" eller besparing. Det är inte bara totalsumman som kanske sväller, utan man kan genast lägga fingret på den sjuka punkten och stämma redan i bäcken, om så är nödvändigt.

*

Kommer så till sist frågan om, hur stor del af inkomsten man enligt andras erfarenhet bör ungefärligt anslå till olika grupper och poster. Vid den kalkylen är det som äfven de fixa utgifternas tänjbarhet för en viss finansperiod — hyresår t. ex. — skall pröfvas.

Man brukar visst råda folk till att bo öfver sina tillgångar, äta efter sina tillgångar och klädа sig under sina tillgångar. Förmodligen en sund syn på saken — om man blott icke vill ta rådet som ett försvar för Stockholms olidliga bostadsförhållanden! — men ett väl obestämdt besked för dem som vilja veta hvad som enligt gängse norm är liktydigt med "efter tillgångarne", d v. s. står i riktig proportion till andra utgiftsposter.

Råd kan man nog ge, men med reglerna är det värre, emedan dessa till största delen bestå af undantag, som i sin tur variera i det oändliga efter individen, familjens storlek och sociala ställning, orten, landet, världsmarknaden.

Familjen vill bo så och så. Godt. Efter ortens pris blir det så och så mycket. Hur mycket är det af inkomsten? Blir det för stort stycke? Om man skulle nöja sig med att bo på annat sätt i stället? Hvad sparar man? Hvart går det sparade? Behöfs det bättre där? Man får jämka och tumma, skarfva här och laga där, och jämt blir man påmind om den gamla gåtan: värdshusvärden, som fick 11 gäster, men blott hade 10 bäddar — hur skulle han laga så att hvar gäst fick sin bädd?

Emellertid finnes det något att ta till som heler statistik, där ju åminstone en viss genomsnittsnorm kommer till uttryck. Stockholms stads statistiska kontor gjorde för några år sedan en undersökning af lefnadskostnaderna i hufvudstaden och fann för familjer i anspråkslösare ställning följande siffror:

Bostad	19.05 %
Ljus och värme	4.23 „
Lifs- och njutningsmedel	43.75 „
Beklädnad	10.94 „
Skatter	4.47 „
Föreningar och föreningsafgifter	4.00 „
Inventarier	3.66 „
Öfriga utgifter	9.90 „
	100.00 %

Bostad med ljus och värme nära en fjärdedel; födan inemot hälften; kläder en tiondel af inkomsten!

Af det för kosthållet anslagna gick cirka en sjättedel till mjölk, lika mycket till kött, en femtedel till bröd och smör o. s. v.

En viss fingervisning ligger alltid i dessa och liknande siffror. Men i sista hand blir det alltid den enskildes sak att utröna hvad som är laga och lagom för honom. Med en något så när redig öfverblick öfver samtliga inverkande faktorer och förmåga att dra självklara slutsatser bör det kunna gå att bli vis utan allt för mycken föregående skada.

* I detta sammanhang må påminnas om artiklarne "Statistik för hushållet" af Peter Norden, publicerade i Idun 1912. Artiklarne utgåfvos sedermera i broschyrform och samtidigt utsändes i marknaden en samlingskartong med alla de kortblanketter som erfordras för tillämpandet af "statistiken" äfven i dess fullständigaste form. Denna kortkartong jämte broschyr och tillhörande kassakladd finnes alltjämt att erhålla från Iduns tryckeriaktiebolag för 5: — kronor. — En af annan person verkställd "förkortad bearbetning" af ofvannämnda system — egendomligt nog utan minsta antydan om förebilden — har för en tid sedan under titeln "System för hushållet" i liknande kortkartong utsläppts i marknaden af Svenska Andelsförlaget.

Anna Maria von Balthasar Knigge,
född Thorson, död 18 mars 1824, 90 år gammal.
Sällskapet de nödlidandes vänners första kvinnliga donator.

Den första kvinnan

i svensk filantropisk institution.

FÖR NÅGON TID SEDAN FIRADE "SÄLLskapet De Nödlidandes Vänner" sitt hundraårsjubileum. Sällskapet, som stiftades af provencalaren Louis Paban, språklärare i Stockholm, har till uppgift att på ett diskret sätt hjälpa som det i stadgarna heter "behöfvande ståndspersoner, frälse eller ofrälse, yngre eller äldre, man eller kvinna, hviken nöd, förlägenhet och behof under hederns ädla ömtålighet är för allmänheten mindre uppenbar." Det förfogar öfver ansenliga fonder, dock har genom penningvärdets sjunkande de pensioner det utdelar numera blifvit för små för att utgöra full hjälp för dess skyddslingar.

Det har i sammanhang med detta jubileum påpekats för oss af sällskapets mycket nitiske sekrelerare, häradshöfding O. G. Rehn, att sällskapet var det första, som i sin direktion invalde kvinnor och att det har denna fördomsfrihet till icke ringa grad att tacka för sin framgång. Vi meddela ett porträtt af en af dessa damer, fru Anna Maria Knigge, hvars porträtt målades 1830 efter en miniatyr för Adolf Fredriks kyrka af C. Lehmann. Vi tro att medlemmarna af våra tiders hundratals styrelser kunna ha intresse af att se hur en af deras föregångerskor såg ut i lifstiden.

"Två duktiga gossar",

som rubriken lyder under en gruppbild i vår detta nummer åtföljande Ungdomsbilaga, ha visat sig bedrägliga i fråga om den långpromenad de påstodo sig ha gjort mellan Stockholm och Göteborg. Dementien om deras idrottsbragd kom oss tyvärr tillhanda först när bilagan förelåg tryckt, hvadan det var omöjligt att aflägsna de båda ynglingarnas bild ur numret.

HOS EN STORINDUSTRIENS HÖFDING

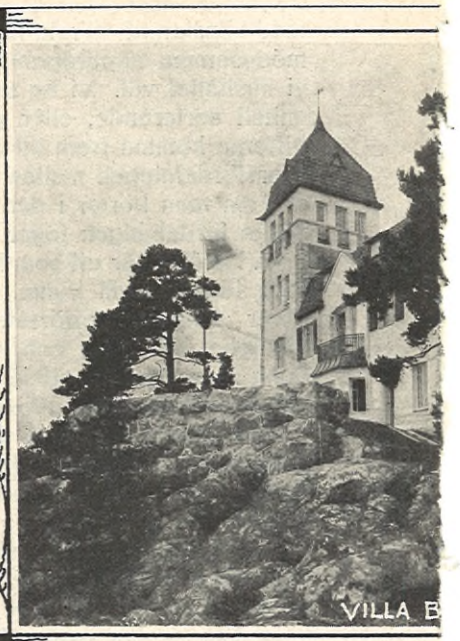
VILLA B

GENERALKONSUL OLOF SÖDERBERG

HALLEN

SALONGEN

DE FÖRFATTARE, SOM skrifvit om svenskarnas lynne, ha glömt ett kapitel som borde handlat om svenskarnas villastäder såsom ett typiskt uttryck för en sida af vår nationalkaraktär. Tag ett sådant villasamhälle som Saltsjöbaden med sina 3,000 själar, gömda — hvar? — i skogarnas djup? Nej, i de otaliga villornas kringgärdade fred, dit ingen främling når, därför att han aldrig skulle vara i stånd att hitta dit. Ty den som reser ut till Saltsjöbaden för att ta reda på en person utan att på förhand äga en oomkullrunkelig visshet om, hvar denna person befinner sig, skall komma till korta. Vid de många villsamma vägarna, som korsa hvarandra och leda ingen vet hvart, bo i de många villorna gömda i grönskan, människor, som icke känna till hvarandra, icke veta af hvarandra mer än om de bodde i en storstad. Är icke denna afskildhet, detta förnäma afståndstagande typiskt svenskt?

Men det finns åtminstone ett

BARNKAM

BIBLIOTEKET

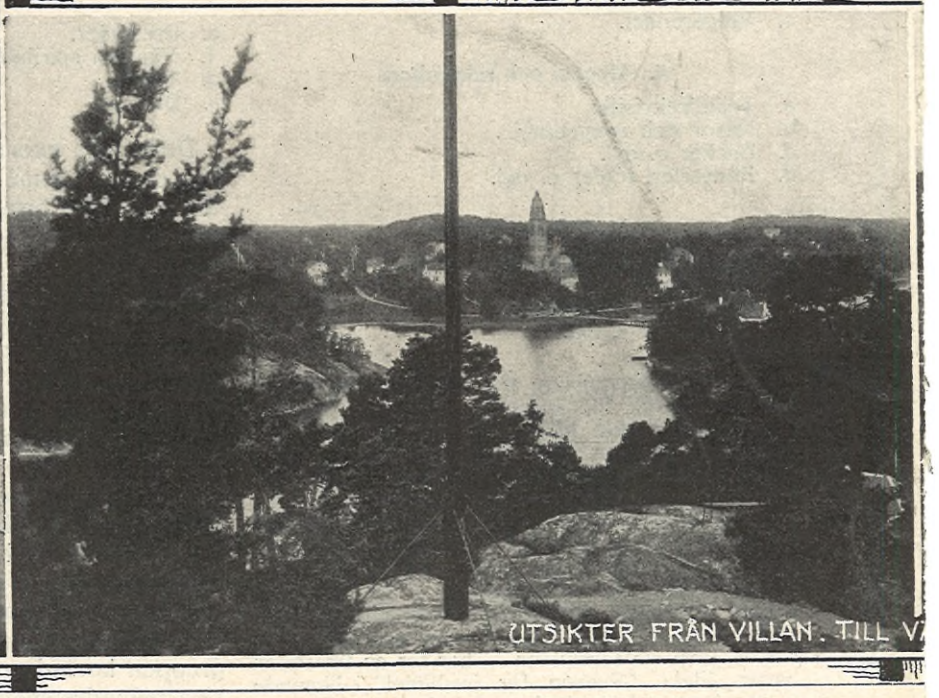
UTSIKTER FRÅN VILLAN. TILL V

Generalkonsul Olof Söderbergs Baggås på Saltsjöbaden

AGGÅS

par villor, som hela Saltsjöbaden känner, och en af dessa är generalkonsul Söderbergs Baggås, hvars ägare i dessa dagar älskvärdt öppnat sina dörrar för Iduns kamera.

Baggås ligger som ett vildfågelnäste på toppen af en af Saltsjöbadens många furukransade granitberg. Men detta är icke ett berg hvilket som hälst utan valt med den ytterSta omsorg för att utsikten skulle bli den mest storslagna och på samma gång den mest omväxlande i trakten. Det är icke bara skogsåsar och vatten i den nyckfulla blandning, som ger skärgårdsnaturen sitt särmärke, som man ser, men under fötterna tvärs öfver en af de många vattenspeglarna Saltsjöbadens kyrka och längst bort, där den sista skogsranden löses upp i töcken, Stockholms kyrkor, som lyfta sina torn mot himlen. Österut ligga Baggensfjärdens vikar och sund, som skymma stora segelleden, men vänder man sig mot hafvet, kan man i klart väder se ända till Små-Dalarö.

FRU OTHILIA SÖDERBERG

FRU SÖDERBERG MED SINA BARN I RÖDA SALONGEN

MATSALEN

MAREN

ANSTER SALTSJÖBADENS KYRKA

ÄLDSTA DOTTERNS RUM

vist foto.

Men då har man fått lof att klättra upp i Baggås monumentala torn, som täckt med glaseradt tegel och försedt med tornur reser sig öfver den prydliga hvitgrå sandstensvillan, som daterar sig från 1910.

Öfver portalen till hufvudingången är järnmärket inhugget i sten och samma märke återfinnes i den vackra öppna spisen i Kolmårdsmarmor i salongen.

Husets härskarinna, fru Othilia Söderberg, född Herzog, låter med största älskvärdhet Idun göra sin rond genom huset, och de bilder vi här reproducera, ge en föreställning om det vackra hem, som fru Söderberg nu snart måste upplösa på grund af generalkonsul Söderbergs utnämning till chef för Stora Kopparberg och familjens flyttning till Falun.

Man kommer in i en hall med vackra proportioner och svagt rundade hvalfbågar och kring denna gruppera sig rummen på nedre botten. Midt för entrén ligger stora salongen, som med en balustrad är afdelad i en del af sin längd, så att man får ett blomsterrum med palmer närmast de höga fönstren och en mera vinterlik del af det stora rummet för sällskaplighet. Konstverken på väggarna förskrifva sig från Hesselbom, O. W. Nilsson och Thörne, den sistnämnde, som är representerad med flera taflor i de andra rummen, har hämtat sina motiv från generalkonsul Söderbergs egendom Gryt i Närke.

På ena sidan om salongen ligger en mindre matsal med glasdörr utåt terrassen, på den andra en salong hållen i den röda färg, som på 1700-talet brukade kallas "rose Dubarry", men stilen är Louis seize med undantag för ett par rokokobyråer med inläggningar. Här är uppställd en vacker samling porslin, som generalkonsul och fru Söderberg hemfört från sina resor. Det är uteslutande hvit påte tendre, som uppväckt deras samlarlust, men man finner engelsk och österrikisk keramik bredvid hvarandra, och äfven några moderna rörstrandsalster ha införlifvats med de andra figurerna. Från denna salong, som gör ett gladt och elegant intryck, kommer man in i biblioteket, där svensk och norsk modern skönlitteratur står i rad bredvid facklitteraratur och populärvetenskapliga verk. Vi lägga märke till marmorbysterna af generalkonsulns morföräldrar, representanter för den kända värmlandssläkten Myhrman; dessa äro utförda af Byström. Från biblioteket kommer man in i generalkonsulns skrifrum, ett hemtrefligt hörnrum med antika Kelims som draperier och sofföfverdrag och därifrån leder en dörr ut till hallen.

I öfre våningen ligga sofrummen, ungdomarnas rum och gästrum och i tornet, hvarifrån vi redan kastat en blick på den storslagna utsikten, ett biljardrum med alla tillbehör. Af de soliga ljusa flickrummen, som bebos af herrskapet Söderbergs bägge döttrar, kallas det ena ännu för barnkammaren, där yngsta fröken på tio år residerar med sitt dockherrskap, som vi här förevigat.

Och så är visiten på det vackra Baggås slut.

Iduns Kameratäfling

för ungdom pågår till september månads slut, med anledning af från flera håll därom uttalad önskan.

Den underbara blomman.

Novell af EJNAR SMITH.

(Forts.).

NU HÖRDE HAN OCKSÅ ETT PÄRlande skratt i lä. Han band rodret och sprang bort till relingen. Vid det nedsänkta skeppssvärdet höll en sjöjungfru sig fast. Hennes rika hår flöt ned öfver de hvita axlarne och på hjässan hade hon kronan af glittrande klara stenar.

— Känner du mig inte, log hon — jag är ju prinsessan i lustgården.

Wilhelm lutade sig ned emot henne och räckte ut sin hand, men knappt hade han giort det, innan hon redan hängde med armarne om hans hals och tryckte sina kalla läppar mot hans mun. Men när Wilhelm såg in i hennes ögon, voro de ostadiga som vattnet i en bölja och glänste utan djup.

— Du är inte hon, utbrast han häftigt och stötte henne ifrån sig.

Genast var hon borta.

Öfver lasten på däck kom en otymplig gestalt tumlande akterut. Wilhelm ryste.

— Jan Säljägare, är det du, ropade han.

— För hvem djäfvulen tager du mig, ljöd svaret.

Abraham de Vries vältrade sig sur och sömnig ned på däck och fram till rodret.

Wilhelm gaf honom sin plats och var glad, att Abraham måtte ha glömt hans fråga.

Nu var det inte längre en yngling, som styrde en sofvande farkost efter en stjärna öfver hafvet, utan bara den lurfvige småsvärjande Abraham de Vries, som stod till rors på den klumpiga smacken De boute Ku på resa till Holland.

X.

De boute Ku låg i hamnen till en stor stad och lossade sin last. Wilhelm Serdam arbetade med de andra ombord, men hans ögon voro giriga på allt det nya, som fanns att se och han lyddes efter de olika ljud, som kommo inifrån de smala gatorna och de gula kanalerna, som försvunno mellan raderna af höga trappgafvelshus. Emellanåt stannade han glömsk af allt annat för att höra på klangen från kyrktornens klockspel, som dallrade i den ljusa sommarluften öfver larmet. Det skramlade och dånade af vagnar, roddare skreko till hvarandra i kanalerna, månglare ropade ut sina varor, det smattrade af

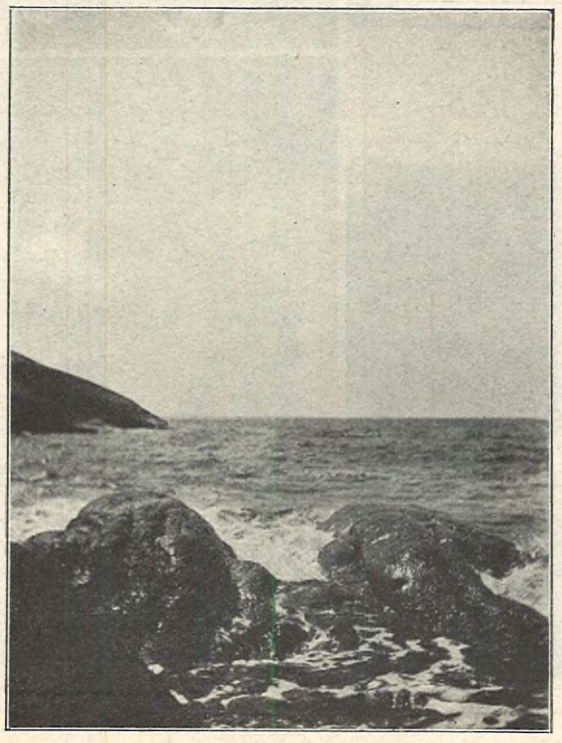

Vy från Helsö.

hammarslag från skeppsvarfven, kranar och hissar bullrade i hamnen, det gnisslade af tackel och tåg, ankarkättingar rasslade, båtsidor gnagde mot bryggorna och skeppares gälla pipor hvisslade. Längst utåt möljen lågo fregatter för ankar färdiga att gå till sjös, vid bryggan nedom citadellet förtöjde galerer och bombardergalioter och vid en sandbank, som stack upp ur vattnet längre bort, syntes det murknande akterkastellet på en sjunken karrek utan master.

Stundom kände Wilhelm en tung oro och oklar längtan efter att se hafvet. Där inne i krämarehamnen, där De boute Ku långt om länge fått en trång plats, syntes knappast vattnet. Rundt omkring var ett virrvarr af skrof och tackel. Där lågo flöjtskepp och briggar, hukare och galeaser, bojertar, doggerbåtar och allt hvad de kallades. Främmande tungomål ljödo från däcken och bryggorna. I de smala rännorna mellan fartygen gledo oupphörligt skojter och tjalker, som löpte ut och in ur mynningarna på kanalerna. Aldrig hade Wilhelm känt sig så ensam. Han var som en myra i en stack, det rastlösa lifvet jagade undan alla drömmar och när han uttröttad klättrade upp i sin koj om kvällarne, orkade han bara somna. Det var knappt han mindes hvarför han kommit dit. Rosen, som hviskat så mycket till honom, hade hans fader trampat ihjäl och det lilla gröna bladet var bortgifvet.

Tidigt en morgon, då "De boute Ku" halats öfver till en annan brygga för att lasta salt och kryddor till hemfärden, följde Douve Wilhelm utåt möljen. De stannade vid en väderkvarn med brusande vingar. Douve pekade mot staden och nämnde namnen på kyrkor och torn, men Wilhelm hörde inte på honom. Solen lyste öfver ett lergult haf utan öar och skär. Stränderna höjde sig knappast öfver vattnet, inga skogar susade vid dess brädd, men öfverallt på de långa dammarne svängde väderkvarnar sina stora vingar. Långt ute från land kryssade en rad kagar med röda segel och ett par stora skepp kommo för medvind in mot staden.

Douve tystnade och såg på Wilhelm:

— Längtar du hem? frågade han med ett leende.

Wilhelm svalde och svarade inte, men när Douve började gå inåt den vaknande staden, skyndade han på stegen som om han flytt för en fara.

Dagarne gingo och sista kvällen, De boute Ku låg i hamnen, kom en stor grof kvinna körande med den dödfulle Abraham de Vries i en skottkärra från närmaste krog följd af en svärm stojande gatpojkar. Han hissades ombord som en tobaksbal, men medan han sväfvade i luften kvicknade han till och skrek:

— Nu flyger fanen med mig.

Då läto de honom hänga en stund, han sprattlade som en fisk på kroken. Pojkarne på bryggan hojtade af glädje, skratten ekade från däcken rundtomkring. Det var just då solen sjönk bakom trappgaflar och tornspiror, kanalernas vatten purprades, fartygens tackel glänste som daggig spindelväf och öfver den mörknade staden, som började svepas af nattens ständiga dimmor, manade storkyrkans klockspel till andakt och hvila.

Det blef en lång natt för Wilhelm Serdam. Han vred sig med svettten i pannan fram och tillbaka i sin koj, utan att sömnen ville komma. I det kvafva mörkret hördes snarkande andetag och genom den smala gluggen uppe under däck syntes bara en svag gråblek ljusning. Mot morgonen härdade han inte ut längre, han smög sig upp på däck. Dimman ljusnade i gryningen och masterna

ofvanom den förgylldes. Vid rodret fann han Douve redan vaken sittande på relingen.

— Dimman faller, Wilhelm, sade han. — Vi få sol och god vind. Följer du oss hem?

— Nej, svarade Wilhelm envist och bet ihop tänderna.

Han var alldeles blek och skakade af frossa. Douve lutade sig ned och tog upp en tennmugg från däcket.

— Drick, sade han, och Wilhelm lydde.

Det söta, starka brännvinet svedde hans strupe, och när han gaf Douve muggen tillbaka, var den tom.

— Rätt så, log Douve och blef länge tyst.

När han talade igen, var hans röst grumlig som på en drucken.

— Jag hatade Johannes Serdam och hans hus, för att han icke höll fader och mig för jämlikar.

Han grep efter tennmuggen, men lät den falla i däck, då han märkte, att den var tom. Wilhelm mötte hans blick, den var mörk af uppdykande gammalt agg.

— Vill du veta, hvarför jag lockade dig till den förtrollade lustgården, frågade han.

— Nej, svarade Wilhelm.

— Det var för min afunds skull, fortsatte Douve. — Jag fick hämnd. Förlåt mig, Gud. När jag talat, följer du då med tillbaka?

— Nej, svarade Wilhelm ånyo. — Jag ångrar ingenting.

Douve reste på sig med en suck.

— Godt, sade han. — Följ din väg. Länge får jag göra bot, innan jag kommer till ro, men det skall jag taga som ett tecken till försoning, om jag ser dig åter oskadd.

— Min faders dörr är stängd för mig, mumlade Wilhelm sorgset, men i detsamma märkte han hur styrkan växte inom honom och snart fortfor han stolt. — När jag vänder om, skola inte fader och syskon behöfva taga mig till nåder som sist.

Det kändes, som om han ännu burit rosens grönskande blad vid sitt bröst och han mindes, hur han skulle komma seglande på sitt stora skepp med lustgårdens prinsessa vid sin sida.

Douve nickade.

— Farväl, Wilhelm, sade han. Det är tid att gå till segels.

Morgonen var inne, dimman gled undan som svepande slöjor, hamnen och staden larmade ånyo. Frisk vind susade genom masterna och tornspirornas flöjlar glittrade i solen.

De boute Ku släpades af roddbåtar med kraftiga åror bort mellan hamnens fartyg ut mot hafvet. På bryggan stod Wilhelm kvar bredvid sin blå kista, så länge det syntes en skymt af båten. När den var försvunnen, såg han med skygg blick inåt staden.

XI.

Wilhelm Serdam hade fått en kammare uppe under de svarta tegelpannorna på ett härberge vid en af de trånga gränderna långt inne i staden. När han öppnade fönstret med de små blyinfattade rutorna, fanns det tvärs öfver gatan ett likadant fönster som hans eget. Ofvanför det hängde en bur med en steglits och i kammaren bakom de grönaktiga rutorna bodde en slätrakad gubbe med lockigt hvitt hår. Någon gång lutade han sig ut, matade och smekte fågeln med sina bleka magra händer. Annars satt han ständigt lutad öfver tunga böcker eller också skref han med sin fjäderpenna långsamt och sirligt öfver stora papper; bara emellanåt en kort stund satt han bakåtlutad i stolen och blickade ut i luften, som om han sett något i fjärran långt bortom det han hade för ögonen. Då undrade Wilhelm om icke den gamle längtade till en lustgård med spelande källor och evig grönska. Men det var inte länge åldringen hvilade och drömde, snart strök han sig öfver pannan och började på nytt.

Nere i den putsade källaresalen, där härbärgets värdinna svällde bakom disken, alltid stickande, frågade Wilhelm om den gamle lärdes namn.

— Ack, det är mäster Mattias, svarade värdinnan. En förnäm man är han, som kunde lefva som en furste, men allt sitt har han skänkt bort till sina fränder bara för att få sitta däruppe och skrifva i fred på en stor bok, som han behöfver sju mansåldrar att fullborda, säger han.

Den tjocka värdinnan skrattade härvid medlidsamt djupt nere i bröstet, men så blef hon allvarlig och skrek gällt till en man, som kommit in genom dörren:

— Pass på, murare, du drager in lera på golfvet mitt. Tror du, att här är som i din egen stia? Gack ut och bruka skrapan vid tröskeln, du.

Karlen lydde ödmjukt och Ester, skänkjungfrun, skickades fram med kvast och skyffel.

Wilhelm gick ut på gatan förbi muraren, som stod på trappan och sökte skrapa ren sina leriga skor. Ester fick brådtom att följa efter, hon skulle tömma skyffeln förstås. Hon dröjde på trappan, sedan muraren gått in igen, men hennes röda skrattmun blef så trumpen, när Wilhelm inte en enda gång vände på hufvudet, och hon lydde suckande värdinnan, som ropade och ringde därinne för att kalla henne tillbaka.

Wilhelm ströfvade som vanligt håglös och tung till sinnes genom gatorna. Han kände inte de mötandes knuffar, det var bara som om en oändlig ström af ansikten flutit förbi honom. Där kommo judar med stora mössor, glada målare med baretter på sned. Allvarliga, svartklädda syndiker sågo snedt på högfärdiga påfågelsgranna krigare, som flickorna logo emot, fastän en och annan ärbar matrona därför hade många förmanande ord att säga sin unga dotter. Wilhelm såg nog alla dessa människor, men märkte dem ändå inte, bara stundom kom det öfver honom en stor ängslan, när han varsnade en och annan trasig tiggare, som smög sig fram utefter husväggarna eller ödmjukt sträckte fram handen från någon vrå i muren.

— Här finner jag aldrig, den jag söker, sade Wilhelm många gånger, för sig själf — aldrig, aldrig.

Men han stannade alltjämt kvar i staden som om han inte förmådde annat. Det vållade honom en sådan oro att tänka på hur han skulle komma bort från hamnen, där han sist sett De boute Ku. Det kändes som om därifrån och icke annorstädes gick återvägen hem.

Hvar gång han ånyo trädde in i härberget efter sina långa fåfänga ströftåg, fällde värdinnan sin stickning för ett ögonblick och frågade om han fått något arbete. Vid hans ständiga nekande svar, skakade hon ogillande på hufvudet, som om hon vetat hur penningpungen i den blå kistan blef allt magrare.

— Detta går inte, tänkte Wilhelm sedan, då han klättrade upp för den branta vindlande trappan till sin kammare. — Jag spiller tiden. En stackare är jag.

Men hur han förebrådde sig själf, blef han ändå sittande med händerna i kors och blickade öfver till mäster Mattias, som skref och skref utan rast eller ro och behöfde sju mansåldrar för att bli färdig.

(Forts.)

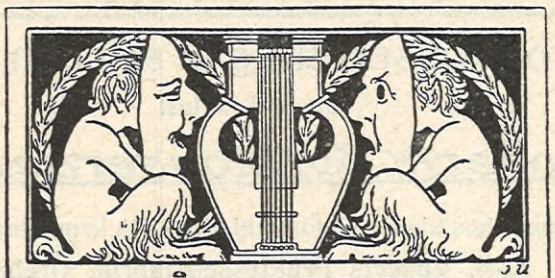

FRÅN SCENEN OCH ESTRÄDEN

"Stridsäpplet" på Svenska teatern.

SVAL OCH LÄTT SOMMARMAT ÄR DET TEAtrarna bjuda på i säsongens första timme och Svenska teaterns inledningsprogram Olga Otts "Stridsäpplet" är helt och hållet att hänföra till den sceniska sommarkosten. Ämnet skulle med någon fördjupning lika väl ha kunnat bli djupt tragiskt, det rör sig om två frånskilda makar som tvista om sin son. Den äktenskapliga trätan sträcker sig öfver tre långa akter, af hvilka isynnerhet den första har en del longörer, men styckets danska gemyt och det drag af mänsklighet, som författarinnan förlänat sina figurer, räddar stycket ur den absoluta banaliteten. Särskildt gäller detta omdöme den unga studentskan Inger, som i fru Tora Tejes gestalt har fått ungdomlig charm och lustighet. Herr Gösta Ekman, styckets unge man, som Inger älskar, verkar snäll gosse med en liten gnista ungdomlig eld, och mera kan man inte begära. Herr Brunius har en förträfflig mask som dansk levemand och hans frånskilda maka, fru Constance Gibson, ådagalägger all den virtuositet i äktenskapsgräl, som gifvetvis förvärfvas efter så många års träning. Hr Klintberg har en ganska otacksam uppgift som ett slags predikande rådgifvare i ungdomens kärleksaffärer och delvis äfven i medelålderns. Birollerna äro godt besatta; man kan nämna fru Constance Byströms trofjänarinna.

ETH K.

*

"Krigsäran", Vasateaterns inledningsprogram, ett lustspel af Maurice Henneguin, slog an så starkt, att direktionen sannolikt inte behöfver tänka på något nytt stycke under de närmaste två månaderna. — Det är öfverraskande hur en kvick och förfaren fransk lustspelsdiktare kan variera det eviga temat: otrohet i äktenskapet och de däraf uppstående konflikterna. Här är det mannen, som med bibehållen krigsära vill skiljas från sin mycket intagande hustru genom att låta henne öfverraska sig in flagranti, ehuru det i själfva verket är han som är den bedragne, men af fruktan att göra sig löjlig vill framstå som den brottslige. Hans hustru genomskådar emellertid hans "ädelmod", och med äkta fransk fyndighet låter författaren till sist de båda makarna återförenas — till sin egen tillfredsställelse och publikens gamman.

Det spirituellt skrifna stycket, förträffligt öfversatt af Gunnar Klintberg, spelades med lif och strålande humör af paret Winnerstrand, herrar Hedlund och Byström samt fruarna Sahlin och Hagman i de viktigare rollerna.

En glad premiärkväll alltså och ett godt omen för teaterns nya säsong.

ARIEL.

Tre aktuella handböcker

ha i dagarna utkommit från Wahlström & Widstrands förlag. Den första heter "Rådgifvare för svampens tillagning och konservering" af de båda experterna på området, fröknarna Thora Holm och Märtha Hamilton och ger i koncis form en rad förträffliga råd hur våra ätbara svampar skola behandlas för att fylla sin viktiga uppgift i vår hushållning. En serie recept på svamprätter fullständigar det lilla nyttiga arbetet.

Den andra handboken, "Hur man själf halfsular och klackar sina skor", kan vara värd att uppmärksamma i dessa dyrtider, då äfven skolagningen blifvit en post på utgiftskontot, som vållar verkliga bekymmer. Att alldeles utan förkunskaper gripa sig an med det viktiga handtverket torde nog ha sina vanskligheter, men för den händige och tilltagsne bör boken kunna ge åtskilliga vinkar och förhjälpa honom att så småningom bli sin egen lyckas — skomakare.

Den tredje handboken, "Amatörfyrverkaren", torde komma väl till pass för mången famlande pyrotekniker, som under dessa mörka sensommarkvällar vill öfverraska sina vänner med det effektfulla skådespelet af fräsande raketer, vackert skimrande bengaliska eldar, bomber och romerska ljus, luftbägare och hvad allt de olika pjäserna heta. Beskrifningarna äro mycket populärt hållna och praktiskt uppställda, hvadan boken ypperligt motsvarar sitt ändamål.

För konservering af sylt och saft
använd endast
Roberts Syltkonservering
Finnes hos hvarje välförsedd färg- och kemikalieaffär.
A.-B. Roberts Fruktessensfabrik, Örebro.
Tel. 556.

ETT DAGLIGT BRUK AF
Svalöfs Kornflingor rekommenderas i hvarje hushåll.

NYA
WERMLANDS-TIDNINGEN
Grundl. 1850 Karlstad Grundl. 1850
är Värmlands största och äldsta tidning.

GAHNS Farena-crême.
En kund skrifver därom:
»Farena Hafre-crêmen var så ypperlig att vi kunna lämna Er de allra vackraste intyg som vi rimligtvis kunna åstadkomma i ord. Den står långt före allt annat, som vi begagnat.»
Henrik Gahns Aktiebolag, Uppsala.
Kungl. Hofleverantör.

KÖKSALMANACK

Redigerad af
ELISABETH ÖSTMAN-SUNDSTRAND
Inneh. af Elisabeth Östmans Husmoderskurs i Stockholm.

FÖRSLAG TILL MATORDNING FÖR VECKAN 3—9 SEPT. 1916.

SÖNDAG. Frukost: Smörgåsbord; ägg med skinksås; mjölk; kaffe eller te. Middag: Rosthammel med grönsakspastejer; gratin på blomkål; äppelkaka med mördeg och vaniljsås.

MÅNDAG. Frukost: Smörgåsbord; hafregrynsgröt med mjölk; stekt strömming med potatis; mjölk; kaffe eller te. Middag: Blodpudding med lingonsylt och smält smör; blåbärssoppa.

TISDAG. Frukost: Smörgåsbord; grahamsvälling; tomater stekta i skifvor med stekt potatis; mjölk; kaffe eller te. Middag (vegetarisk): Ångad hvitkål med smält smör och pepparrot samt potatis; risgrynspudding med saftsås.

ONSDAG. Frukost: Smörgåsbord; stekt blodpudding (rester från måndag) med lingonsylt; mjölk; kaffe eller te. Middag: Ungstekt braxen med kaprissås och potatis; mandaminkräm med mjölk.

TORSDAG. Frukost: Smörgåsbord; hafremjölsvälling; omelett i form med fiskstufning (rester från torsdag); mjölk; kaffe eller te. Middag: Vegetarisk rotpuré med rostadt bröd; plättar med sylt.

FREDAG. Frukost: Smörgåsbord; stekt sill med potatis; mjölk; kaffe eller te. Middag: Oxrulader med potatis och lingonsylt; rabarberkräm med mjölk.

LÖRDAG. Frukost. Smörgåsbord; hafregrynsgröt med mjölk; ägg; kaffe eller te. Middag: Bräckt skinka med stufvade spritärter; mannagrynsvälling.

RECEPT:

Rosthammel (f. 6 pers.) 1 1/2 kg. fransyska, 1/2 msk. salt (8 gr.), 1/4 tsk. hvitpeppar, 1 liten knippa persilja, 4 msk. smör (80 gr.), 1 morot, 1 chalottenlök, 2 dcl. köttsky eller buljong.

Beredning: Köttet, som bör hafva hängt, så att det är mört, bultas med en fuktig klubba, torkas med en duk, urvriden i hett vatten, ingnides med en blandning af saltet och pepparn och bestrykes med persiljesmör, hvilket beredes på följande sätt: persiljan rensas, sköljes, vrides hårdt i en duk, hackas groft och inarbetas i 2 msk. af smöret. I en liten långpanna eller stekpanna läggas resten af smöret, den skrapade och i skifvor skurna moroten samt den skalade och i klyftor skurna löken. Steken läggas i och stekes i varm ugn omkr. 1 tim. hvarunder den öses flitigt med smöret i pannan, så att den ej torkar och blir bränd. En kvart innan den är färdig tillsättes den kokande köttskyn.

Lägges upp på varmt fat och skäres för vid bordet. Serveras med grönsaks- eller potatispastejer och köttskyn som silats och skummats.

Gratin på blomkål (f. 6 pers.) Se Iduns kokbok n:o 219.

Äppelkaka med mördeg (f. 6 pers.). Se Iduns kokbok n:o 841.

Ångad hvitkål (f. 6 pers.). 1 medelstort kålhufvud, 1 purjolök, 40 gr. smör.

Till servering: 10 gr. smör, rifven pepparrot.

Beredning: De yttre gröna bladen bortskäras från kålhufvudet, som därefter delas i 8—10 klyftor, hopsättes åter, så att det ser helt ut och ombindes med fint segelgarn, förut doppadt i hett vatten. Det nedsättes i en potatiskokare och ofvanpå kålhufvudet lägges den ansade och ituskurna purjolöken och smöret, fördeladt i flockar. Det ångkokas därefter omkr. 3 tim. eller tills det kännes mjukt. Serveras med smält smör och pepparrot samt kokt potatis.

Ugnstekt braxen (f. 6—8 pers.). 1 braxen på 2 kg., 1 1/2 msk. salt (23 gr.), 3 persiljestjälkar, 1/2 msk. finhackad portug. lök, 1 msk. finhackade champinjoner, 3 msk. stötta skorpor, 1/2 ägg, 1 hg. smör, 2 dcl. buljong eller vatten.

Beredning: Fisken fjällas, rensas sköljes, torkas och ingnides med saltet. Persiljan rensas, sköljes, vrides i en duk, hackas fint och blandas med löken, champinjonerna och de stötta skorporna. Fisken penslas med ägget och beströs på båda sidor med skorpblandningen. En långpanna smörjes med hälften af det kalla smöret på så stor fläck som fisken upptar. Fisken lägges i med ryggen upp och sidorna utvikta och resten af smöret lägges i flockar ofvanpå den; hälften af buljongen eller vattnet tillsättes och pannan sättes in i varm ugn. Fisken får steka omkr. 20 min., under det den ofta öses öfver och spädes med resten af buljongen. Den lägges upp på varmt fat, garneras med persilja och refflade citronskifvor och serveras med pressad potatis och kapris- eller champinjonsås.

Vegetarisk rotpuré (f. 6 pers.). 2 morötter, 1 palsternacka, 1/2 kålrot, 1 selleri, 1 purjolök, 4 persiljestjälkar, 1 1/4 lit. vatten, 1 lit. mjölk, 3 msk. smör (60 gr.), 3 msk. mjöl (30 gr.), salt, socker, (cayenne.).

Beredning: Rötterna ansas på vanligt sätt och skäras i bitar. Purjolöken rensas, sköljes, skäres i skifvor; persiljan rensas, sköljes, och bindes ihop. Alltsammans sättes på att att koka i vattnet och mjölken tillika med 1 msk. af smöret. Då rötterna äro fullkomligt mjuka, passeras de. Resten af smöret fräses med mjölet 2 min., purén spädes på och soppan får koka 5 min., hvarefter den afsmakas med salt, socker och, om så önskas, med litet cayenne. En half msk. kallt smör läggas i soppskålen och purén serveras med stekta brödtärningar eller ostkrutong.

FRÅGOR

ENHVAR läsare af Idun äger rätt att i denna afdelning framställa förfrågningar rörande husliga eller andra angelägenheter till besvarande af läsekretsen. Dock förbehåller sig redaktionen oinskränkt befogenhet att utesluta de frågor, hvilka anses sakna mera allmänt intresse. Hvarje publicerad fråga kommer att besvaras, och utbetalas för det bästa svaret, å någon af här nedan införda frågor, som insändas till redaktionen senast 6 dagar efter detta nummers dato, ett pris af 10 kronor.

N:r 194. Tacksam att få veta hur rödmyror utrotas i gräsmattor. H. L.

195. Har tänkt skaffa mig en hund som försvar och sällskap. Hvilken ras lämpar sig bäst? Finns någon hundafvelsförening och hvilken adress? Har tänkt på en St. Bernhard, men äro de ej dyra att underhålla? Ensam.

N:r 196. Hur skall jag lämpligast kunna taga kalla afrifningar? Tacksam för utförligt svar. Har försökt många gångcer men alltid blifvit förkyld. Göteborgska.

197. En framåtsträfvande 24-årig flicka som gärna önskade genomgå hushållsskola, för att sedan kunna antaga plats som hushållerska, men någon fond e. d., där man kunde saknar medel, frågar om det finnes man kunde få hjälp? Eller finnes det möjligen någon skola som mottager frielever? Eller i annat fall något större och finare hushåll, där man mot fritt vivre kunde få lära allehanda göromål. Om det inte alls finnes någon utsikt att som frielev få lära, kunde man då få låna penningar, och hvarthän vore bäst att vända sig? Kunde man t. ex. få låna och betala med eget arbete? Vore mycket tacksam för råd

FERROL
är det kraftigast aptitgifvande och mest stärkande af alla moderna organiska järnpreparat. Synnerligen lättsmält fördrages det af den ömtåligaste mage. Vid blodbrist och svaghet af största verkan. Dess angenäma smak gör att det med lätthet tages af såväl barn som vuxna.
Tillverkas å
APOTEKET VASENS DROGHANDELS LABORATORIUM, STOCKHOLM.
Originalflaskor om 500 gram, Pris Kronor 2.25
BILLIGT! - Finnes å alla apotek - BILLIGT!

SINGER-
ÄLDSTA MÄRKE
BÄSTA SYMASKIN

Fyrtornets
RADHES
Ansjovis i Ostronsås
Erkändt bästa inläggning.
För finsmakare!

Vid emaljmålning af husgeråd och saker af trä, bleck, korgarbeten, blomkrukor m. m., bör alltid den bästa emaljfärgen användas. Ingen kan i hållbarhet och brilliant utseende mäta sig med **Chinalack.** Arsenikfri enligt nya giftstadgan.
Erhålles hos alla färghandlare. Fabrikanter: **Dorch, Bäcksin & Co:s A.-B.,** Göteborg och Stockholm
ARI-MAN

OXYGENOL SALVA MED VÄTESUPEROXID
OXYGENOL-SALVA
Med vätesuperoxid

HVAR FINNES skickligaste specialist i mag- och tarmsjukdomar i Sverige eller Köpenhamn? Svar till »E. F.», Iduns Exp.

VELOX
BÄSTA FOTOGRAFISKA PAPPER
TROTS KRIGET INGEN PRISFÖRHÖJNING
HASSELBLADS FOTOGRAFISKA A-B Göteborg
AKTIEBOLAGET HASSELBLAD SCHOLANDER, STOCKHOLM

1 ÖRE *risgryn* 20 gr. har samma näringsvärde som **ETT ÄGG**
4 ÖRE *risgryn* 80 gr. har samma näringsvärde som **EN BIFFSTEK**
(enligt Lifsmedelskommissionens broschyr).

PHOSPHO-ENERGON-PILLER
FÖRORDAS AV LÄKARE
Vid allmän svaghet, nervositet, överansträngning och sömnlöshet.
SÄLJES ENDAST I APOTEK
A. B. PHARMACIA, STOCKHOLM
Kontrollant: PROFESSOR A. VESTERBERG.

Mellin's Food
är bästa föda för svaga och klena barn i alla åldrar.
Stärkelsefritt — lättsmält.
Köpes i apotek, speceri- och drogaffärer.

YOGG
(Guldmedalj 1914)
är
bästa ersättning
för
-NATURSMÖR-
Profva denna utmärkta vara!

GRÖT
NYMALDA
färska havregryn från **svenska** kvarnar tillhandahållas dagligen. Importerade gryn äro ofta gamla och förlegade. — Vid inköp av havregryn bör Ni därför icke endast begära, utan även försäkra Eder om, att Ni erhåller
svensk vara

Vantar & Strumpor
MED Lejon MÄRKET!
FÖRSÄLJAS
I ALLA VÄLSORTERADE
SYBEHÖRS-MANUFAKTUR-
& KORTVARUAFFÄRER

och upplysningar, märkt »Hushållsskola 1917».

N:r 198. Skulle någon vänlig människa vilja gifva en ung flicka ett godt råd, hur hon på bästa sätt kan tjäna en liten slant till sitt uppehälle. Är nämligen sjuk (njurlidande) och hvad vore den bästa sysselsättning för mig då, enär jag kan vara uppe. Äger vanl. folkskolebildning och är bosatt på landsbygden. 18-årig Helsingeflicka.

N:r 199. Hur skall man möblera ett hvardagsrum, så att det verka varmt och hemtrefligt? Kostnaden får ej öfverstiga 300 kr. I. N.

N:r 200. Ung flicka, som ämnar genomgå Gymnastiska Centralinstitutet, men ännu är för ung för att komma in, skulle gärna under det år, som kvarstår därtill, vilja genomgå en mindre förberedande kurs, som underlättar inträde till Centralen. Tacksam för svar om hvar, hälst i Stockholm, någon sådan gifves är

Svea.

N:r 201. Ung, språkintresserad flicka, som ej har lust att genomgå något språkinstitut, beder härmed om upplysning om lämpliga läroböckerl för sjäfstudium i ryska och polska språken. Gärna affattade på tyska. Tacksam för svar till

»Russisch-Polnisch.»

N:r 202. Kan jag sedan jag genomgått en kurs af 6 månader vid Hvita Korsets Spädbarnskola hafva utsikter få en så välaflönad plats, att jag kan försörja mig själf och hjälpa min mor.

Fattig flicka.

TILLVARATAG GULDET, PLOCKA
Kåda
Inköpsagenter antagas. Skrif i dag till
Kem. Tekn. Fabriken PERFEKT,
Stockholm 2.
Rikst. 17150. Telegr.-adr. "Martinylén".

FAXIN
Bästa putsmedel
för alla metaller.

"La Mascotte"
Franskt skönhetsmedel — Kosmetikens triumf.
Nyhet:
"La Mascotte-crème"
Hög kvalitet och framstående egenskaper hafva förorsakat »La Mascottes» stora framgång. Preparaten äro lagligt skyddade genom Kungl. Patentverket. Säljas i alla 1:klassiga Parfymerier, Varuhus, Drogaffärer och Damfrisérsalonger öfver hela landet.

Från Ystad till Haparanda
användes
YVY-TVÅL.
Säljes i hvarje välsorterad Parfym- o. Herrekiperingsaffär.
ÖSTERLIN & ULRIKSSONS
Kemisk Tekn. Fabrik, YSTAD.

N:r 203. Under 4 års tid har jag innehaft plats å kontor, men som detta arbete ej är af stort intresse för mig och min håg alltid legat åt kartritning, undrar jag om det vore idé att genomgå en kurs häruti? Hvar genomgå denna, hvad kan det beräknas kosta, kan lönande anställning sedan erhållas. Kanske en kontorsplats å arkitektkontor i förening med ritning kunde erhållas. Tacksam för svar till

»23 år.»

N:r 204. Härmed frågas om fotografyrket är ansträngande att lära för en flicka som ej är stark? Hur lång är elevkursen? Är det lätt att få plats efter genomgången kurs och kan jag försörja mig på det? Hur lång är arbetstiden?

Tacksam för svar är Oerfaren.

N:r 205. Vore tacksam att få veta hvar i Stockholm undervisning i simning gifves.

En som ej kan simma.

N:r 206. Hvilken specialist i njursjukdomar bör jag söka?

Uratstenar.

N:r 207. Hvilken utbildningsskola bör en ung, bättre flicka genomgå? Vill utbilda mig i hushåll men äfven å andra områden önskar tillfälle till utveckling. E.B.

N:r 208. Om någon af Iduns läsare vet ett medel mot förhårdnader under fötterna (försökt vanlig fotbehandling och salicylsyreplåster). Hjälp en deraf svårt hemsökt, som eljest är kry och road af att gå, men blir allt mer och mer hänvisad till ett skadligt stillasittande.

A. O. M.

N:r 209. 25-års flicka, som under husmors ledning i många år deltagit i större hushåll, frågar härmed hur man grundligast kan erhålla nödiga kunskaper för att bli antagen som husmor vid lasarett eller sjukhus. Finnes särskilda utbildningskurser? frågar Lukrezia.

N:r 210. Hvar finnes en mindre, billig husmoderskola, där man kan genomgå en kortare kurs i matlagning m. m. Pris? Iv.

N:r 211. Jag vore tacksam för upplysning om något läroverk i Stockholm, där man på två år kan ta studentexamen från åttonde kl. i flickskola, och hur stora utgifterna äro, äfvensom för fordringarna för att bli bibliotekarie, hur stor lön man kan beräkna som sådan och om det är svårt att få plats.

16-åring.

N:r 212. För några år sedan, jag är nu 18, insjuknade jag i hjärnhinneinflammation, hvarvid jag fullständigt förlorade hörseln. Har sökt lära mig aflösa (att se hvad personer tala) dock utan nämnvärd framgång. Jag har därför blifvit nedstämd och svårmodig. Är ännu i hemmet men trifs ej, enär jag helt lämnas åt mig själf. Vänner har jag inga; de forna skolkamraterna äro mig nu fullkomligt främmande. Vill emellertid så gärna rycka upp mig och komma ur min modlöshet och tror att en sysselsättning som för mig tillsammans med andra människor skulle vara en god hjälp. Har lust för studier. Skulle realskoleexamen vara till någon nämnvärd nytta för mig vid val af lefnadsbana?

Undrar om det finns någon förening för döfva. Önskar så innerligt att få komma tillsammans med personer som drabbats af samma olycka som jag själf, men känner ingen. Om en sådan förening, finnes, hur bli medlem? I annat fall: hur få till stånd en dylik förening? Det finnes säkert många andra, som ha det liksom jag, och en sådan förening borde för länge sedan kommit till stånd, liksom skolor för döfva.

Girli.

N:r 213. Undertecknad, 27 år, sedan flera år tillbaka lidande af s. k. ledgångsreumatism, särskildt i händer och fötter, för hvilket jag dels sökt läkare, dels badat elektr. ljusbad, tallbarrbad och löfbad m. m., utan afsevärdt resultat, frågar nu om någon af Iduns läsarinnor möjligen kan uppge någon tillförlitlig kur, eventuellt komb. med diet. Finns någon skicklig specialist i Stockholm eller dess närhet och är kuren i så fall mycket dyr?

Ungmor Gerda.

N:r 214. Vill någon godhetsfullt upplysa, om något botemedel finnes för äldre person, som fallit omkull c fått armen ur led? Har haft läkare, som gifvit massage, men kan ej upplyfta armen, för att kunna från en hylla nedtaga en sak eller kamma mig själf. Tacksam för svar.

A. v. B.

N:r 215. Skulle någon vilja upplysa mig om, hvart jag skall vända mig för att få ritningar på små hemtrefliga villor på c:a fem rum. Finnes någon bok eller dylikt att tillgå i bokhandeln, eller någon arkitekt, som ej är för dyr på sina ritningar? Hemtrefnad.

N:r 216. Hur få bort grafrost på knifvar? »Okunnig.»

N:r 217. Frågas härmed hvart man skall vända sig för att få sälja en half s. k. äkta schal? Den är c:a 136 cm. lång och lika bred. Tita.

N:r 218. Har i öfver 20 år haft sällskaps- och hjälpredeplats i en familj på landet. Ville gärna hafva något annat, och inte gå så mycket. Har fått reumatisk värk i benen. Vore tacksam för ett tillförlitligt råd. Ensamstående.

BREFLÅDA

EXPEDITIONENS BREFLÅDA.

»K. G.» och »H. P.» Ljusdal p. r. Annonsen kostar 2:50 pr gång.

»22 år», Ängelholm, p. r. Insänd 2:50 i postanvisning.

Schweizer's Siden
direkt från Schweiz, tull- & portofritt till bostaden!
På begäran och mot insändande af ett 20-öres frimärke erhåller Ni våra prisbelagt illustrerade senaste nyheter till damkläder och blusar i taffetas, crêpes, charmeuse, gabardine, cashmire, batiste, voile o. s. v. schweizer-bredd 116 cm. kvalité 1.50 pr meter. Särdeles rikhaltigt urval i såväl svart som hvitt och kulört.
Samtidigt rekommenderar vi vår nya katalog af schweizer-broderier, innehållande 70 nya mönsterplanscher med broderade mönster, som visa det utomordentligt vackra och solida utförandet af våra berömda bröderier samt kanter öfver linne och smärre artiklar med äkta schweizer-broderier. Blusar och dräkter till damer, unga flickor och barn finnas i batist, voile, crêpe, organdie, lärft m. m. och i nyaste sidentyger från kr. 2.95. Våra broderade artiklar äro ej sydda, men man kan själf lätt förfärdiga dem efter tillskärningsmönstren.
Begär redan i dag denna innehållsrika katalog, som mot ett 20-öres frimärke skickas Eder franko till bestämt påseende.
Schweizer & Co. Luzern, S 3 (Schweiz)
Schweizer-firma — Schweizer-vara.

Pensionsförsäkring.
Allmänna Enke- och Pupillkassan i Sverige
meddelar försäkring för pensioner till efterlefvande änkor och barn.
Inträde är öppet för hvarje svensk undersåte, som med afseende å hälsotillstånd pröfvas antaglig och icke uppnått 60 års ålder. Pension kan betingas från 100 till 1,500 kronor. Insats en gång för alla kontant eller delvis genom revers eller ock årliga premier.
All vinst tillfaller de försäkrade i form af årlig tillväxt af pensionen under den persons lifstid som betingat pensionen. Pensionstillväxten utgår f. n. med 4,5 procent för år å det betingade pensionsbeloppet.
Prospekt portofritt. Adress: Storkyrkobrinken 11, Stockholm.

En välkommen Present!
IDUNS·KOKBOK

Till salu i boklådorna. Pris Kr. 5.50 inbunden.
Erh. portofr., mot ins. likv., fr. Iduns Exp., Sthlm.

Tvätt!

Tvättning och mangling af privatkläder utföres på ett i allo förtöklassigt sätt i Mälarebadets Tvätt- & Strykinrättning till ett pris af 35 öre pr kg. för tvättposter öfverstigande 20 kg. Afgiftsfri afhämtning och hemsändning.

Allm. 9344. Riks 3815.

Lika bra och bättre än de bästa utländska i afseende å konstruktion, hållbarhet, samt lätt och tyst gång. Prisbilliga.

Obs.! Förmånliga afbetalningsvilkor.

Ferrin

Fås på apoteken

Bästa järnmedel

Utmärkt styrkande.

Apoteket Lejonet, Malmö.

Extrafint Kärnmjöl "LEJONKÄRN"
TRELLEBORGS ÄNGOVARNS AKTIEBOLAG
YPPERSTA HVETEMJÖL.

BLOMSTERLÖKAR

direkt från Holland

till odlingspris. Ill. katalog gratis.

B. H. KRELAGE & SON, Haarlem, (Holland) Etabl. 1811.

EN FREJATABLETT

lindrar den retsammaste hosta

VECKANS PRISTÄFLING.

PRISTÄFLING N:R 36 DUBBELCHARAD.

Mitt första finner du i bygd och stad
kring världens rund så vidt som solen lyser
Mitt andra är ett rofdjur — eller hvad? —
för hvilket mången likväl kärlek hyser.
Mitt första säger lille Carl och ryser
vid spökhistoriernas långa rad.
Mot sin mitt andra girigbuken myser
och fröjdar sig i själen och är glad.
— Åt kaffetåren och en from mitt hela
en ensam åldring plär sin omsorg dela.

A. Lindman.

Lösning insändes, undertecknad med namn och adress, till Red. af Idun senast den 23 sept. 1916. 36». De två första lösningarna erhålla resp. 10 och 5 kronor. resp. 10 och 5 kronor.

LÖSNING TILL PRISTÄFLING N:R 32.

Af de fem tänkespråken har Ärlighet varar längst erhållit de flesta rösterna, nämligen 328. Af dem som gissat antalet afgifna röster har herr Gustaf Svensson, Hagen, Borås, kommit närmast med 333, och erhåller han alltså första priset. Andra priset tillfaller herr Eric Andersson, Lund, som gissat på 300.

IDUNS TIDSFÖRDRIF.

LOGOGRYF.

En forntid jag hafvit af storhet och glans
och högre än kungar och kejsare suttit,
vid hoffolkets fester, vid lekar och dans
jag tårar af glädje och rörelse ljutit;
juvelernas prakt genom mig trädde fram
och drakternas färger och mångfald desslikes;
en fest utan mig varit höjden af skam —
så konungens själf, som ock hela hans rikes —
Dock! ej blott vid hofvet min lefnad förflöt,
ej endast åt flärden jag gifvit min dyrkan.
till andaktens vänner jag äfven mig slöt.
och hög som vid hofvet min plats var i kyrkan;
mång natt har jag vakat vid tårbestänkt bår;
försmältande själf vid den smärta jag skådat.
jag ofta mig speglat i andaktens tår
och ofta min glans har ett brudtåg bebådat.
Vid hofvet numera man knappast mig minns —
otacksamma ständigt förblifva de stora —
men ännu i kloster och kyrkor jag finns
och skall väl så snart ej den platsen förlora.
Af bokstäfvers tal i mitt sköte jag bär
så många som världenes erkända under,
få se af dem jag kan framtrolla här
åt läsaren några fundersamma stunder.

Hvad loppet och »hoppet» mot strömmen ju styr;
hvad bäckens små glindrande vågor ses skölja;
hvad utan betalning hos tiggaren hyr;
hvad kvinnans behag vet att afundsjukt dölja;
en gyllene spira som vaggar för vind,
af byggmästarn hägnad med finaste tinnar;
en dans som kan purpurströ tärnornas kind,
i det under tiden han dödstråden tvinnar;
ett ställe för fester och skålar och tal;
en klippare, hyllad ändå utaf könet;
hvad tråden för sömmerskan alltid gör hal
(egentligen gjorde väl skräddarn det rönet);
hvad Grekelands vise ju voro en gång;
hvad aldrig för mänskan nog segt kunnat blifva;
hvad upprepadt ofta får höras i sång
och mäktar att vägen och arbetet lifva;
hvad man af ett yrke bör göra med sans,
om gyllene frukt man med tiden vill vinna;
hvad uppträder alltid med anspråk på glans,
men dock vid hvars sida man skuggor skall finna;
hvad ofta väl lästes i tjuserskans blick,
fast läpparna motsatsen yttrade ständigt;
hvad ropade Sven, då i skolan han fick
ett rapp för det läxorna gingo eländigt;
hvad kärleken blef efter smekmånans slut,
hur än man försökte att spela de ömma;
en grannrikets ö, som hört kulor och krut
och sett huru blodet, de tappres, måst strömma;
en smakbit, hvars doft lockar skaran i sky
att sänka sig ned till de jordiska zoner;
ett fängsel för blommor med rosende hy,
ja, ock någon gång för de simpla pioner;
en högtid, för barnen isynnerhet kär
och som de med åren ej nånsin förglömma.
Och nu logogryfen jag afslutar här,
ej finns mer ett endaste ord i dess gömma.

LÖSNINGAR

TILL TIDSFÖRDRIFVET I N:R 35

LÄGGNINGSUPPGIFTEN:

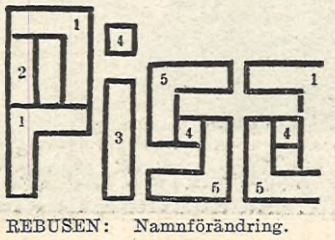

REBUSEN: Namnförändring.

VÅRA SMÅ "SLITVARGAR"

behöfva nya kläder nu till sommaren!

PRENUMERERA NU GENAST PÅ "BARNGARDEROBEN"

Illustrerad månadstidning för barnkläders förfärdigande.

Prenumeration verkställes å närmaste postanstalt eller bokhandel. Priset är: halfår 1:60, kvartal 90 öre. Lösnummer portofritt mot 30 öre i frimärken till

Iduns Expedition, Stockholm.

Största vinstmöjligheter — *Gedigna vinster*

Jämtslöjds-Lotteriet

Jämtslöjd, förening för kulturella mål i Östersund, permamenta varulotteri med 4000 vinster årligen. Elva första vinsterna valfria.

VIII Dragning 15 Sept.

1:sta vinsten à 2,000 kr.
a) Bouppsättning f. 12 pers.
b) Häst och Rissla med fäll och hud.
c) Möbler till 3 rum.

2:dra vinsten à 1,500 kr.
a) Salongsmöbel i mahogny.
b) Häst, Ko och åkerbruksredskap.
c Flygel.
d) Sängkammarmöbel i björk

3:dje vinsten à 500 Kr.
a) Sälskinnskappa.
b) Herrpäls.
c) Kaffeservis, äkta silver,
d. Linneutstyrsel.

Övriga vinster i prislägen 400 à 5 kr. Se vinstlistan!
Lottsedlar hos lotteriets kollektörer samt hos Jämtslöjds-Lotteriets Expedition i Östersund **Lottpris 2 kr.**

CLOETTAS GULD CACAO

CLOETTAS GULD-CACAO

i vidstående förpackning säljes öfverallt

1 HEKTO 45 ÖRE

CLOETTAS GULD CACAO

Utmärkta organ

för

annonsering i landsorten

äro följande tidningar:

Arvika: Arvika Tidning.
Avesta: Avesta-Posten.
Borlänge: Borlänge Tidning.
Borås: Borås Tidning.
Eksjö: Eksjö-Tidningen.
Engelholm: Engelholms Tidning.
Eskilstuna: Eskilstuna-Kuriren.
Eslöf: Skåningen Eslövs Tidning.
Falkenberg: Falkenbergs-Posten.
Falun: Falu-Kuriren.
Gefle: Gefle-Posten.
Halmstad: Hallandsposten.
Hedemora: Södra Dalarnes Tidning.
Hudiksvall: Hudiksvallsposten.
Hälsingborg: Helsingborgs Dagblad
Härnösand: Hernösands-Posten.
Höganäs: Höganäs Tidning.
Hörby: Mellersta Skåne.
Jönköping: Smålands Allehanda.
Kalmar: Barometern.
Karlskrona: Karlskrona-Tidningen.
Karlstad: Karlstads-Tidningen.
Kristinehamn: Ansgariiposten.
Laholm: Sydhalland.
Landskrona: Landskrona-Posten.
Linköping: Östgöta Correspondenten.
Luleå: Norrbottens-Kuriren.
Malmö: Skånska Aftonbladet.
Mora: Mora Tidning.
Norrköping: Östergötlands Dagblad.
Nyköping: Södermanlands Nyheter.
Nässjö: Nässjö-Tidningen.
Oskarshamn: Oskarshamns Tidningen.
Piteå: Norrbottens Allehanda.
Skellefteå: Skellefteblad.
Sköfde: Skarabors Läns Annonsblad.
Sollefteå: Sollefteå-Bladet.
Sundsvall: Sundsvalls-Posten.
Söderhamn: Helsingen.
Södertälje: Södertälje Tidning.
Trelleborg: Trelleborgs Allehanda.
Uddevalla: Bohusläningen.
Umeå: Västerbottens-Kuriren.
Uppsala: Tidningen Upsala.
Visby: Gotlänningen.
Vänersborg: Elfsb:s Läns Annonsblad.
Västervik: Västerviks Veckoblad.
Västerås: Westmanlands Allehanda.
Växiö: Smålandsposten.
Ystad: Södra Skåne.
Örebro: Örebro Dagblad.
Örnsköldsvik: Örnsköldsviks-Posten.
Östersund: Jämtlands Tidning.
Östhammar: Östhammars Tidning.

LEDIGA PLATSER

Sänd aldrig originalbetyg utan endast bestyrkta *afskrifter* när Ni svarar på annons om ledig plats.

EN ORDNINGSFULL, pålitlig ensamjungfru, kunnig i bakning, tvätt m. m., önskas för 2 personers hushåll på landet. Adr. Friherrinnan Fägerskiöld, Stora Liden, Sköfde.

BARNKÄR FLICKA erhåller god plats som ensamjungfru i vänlig familj med två små barn. Liten, bekväm våning. Närmare upplysningar erhållas av »S. A.», Iduns exp. f. v. b., Stockholm.

FÖR EN I SJUKVÅRD något kunnig, bildad, ej för ung (30-årig) flicka, van läsa högt, finnes i höst plats som hjälp och sällskap åt 2 äldre damer. God lön kan påräknas om med kapacitet förenas godt och vänligt sinnelag. Svar med foto och ref. till »E. P., Örebro p. r.»

BARNFRÖKEN, anspråkslös och pålitlig samt kunnig i enklare sömnad, får plats instundande 1:ste november hos disponentsfamilj på landet för att tillse 2 gossar om 5 och 2 år samt i öfrigt vara behjälplig med hvad som förekommer inom hemmet. Svar med foto, ref. och löne-pretentioner till »Pålitlig», Svennljunga p. r.

BÄTTRE FLICKA, kun. i matl., bakn. och villig att med husm. hjälp sköta alla inom ett hem förek. göromål., erh .pl. i liten fam. i stort fabr.-samh. Alla nut. bekv. Hjälp till grofsysslor. Barnfr. fin. Svar t. »Södra Dalarne», Iduns exp. f. v. b.

FÖR EN ENKEL BARNFRÖKEN, kunnig i sömnad och som med ordning och omtanke kan sköta och sysselsätta 4 barn, det minsta 3 år, finnes plats ledig till 1 nov. Svar med foto, betyg och löneanspråk till »Officersfamilj», Eskilstuna.

ÄLLVÄRLIGT SINNAD, bild., husl., gerna något musik. flicka erh. nu pl. att sköta hemmet åt ens. prästm. Svar m. ref., uppg. om ålder, löneanspråk o. foto till »Hem», Iduns exp.. Stockholm.

ENKEL, BILDAD FLICKA med verkligt intresse för barn och någon kännedom i sömnad samt gärna musikalisk erhåller plats i köpmansfamilj i Göteborg att med husmoderns hjälp tillse 4 minderåriga barn. Svar märkt »15 sept.», postkontoret ,Järntorget, Göteborg.

ENKEL, BARNKÄR, frisk flicka, kunnig i matlagn., bakning och om möjligt sömnad, får plats, 1:sta okt. eller senare, i tjänstemannafam. i Skåne, att med husmodern sköta hemmet. Svar med uppg. om ref., löneanspråk o. foto, hvilket återsändes, till »1 3 o. 4 år», Iduns exp.

PLATS ERBJUDES anspråkslös, bildad, ej alltför ung flicka såsom hushållsfröken i godt och fint hem på landet i Södermanland (ej landtbruk). Enkelt hvardagslif utan tillfälle till umgänge och nöjen. Sökande bör vara fullt kunnig i alla husliga sysslor och sömnad samt äga godt sätt mot tjänare. Lön 30 kr. pr mån. Svar med foto och referenser till »God och lugn plats», Igelsta p. r.

LÄRARINNA sökes från början af sept. för flicka, 10 år, och gosse, 8 år, i familj på landet. Svar med betyg och uppgift om ålder och lönepret. sändas till »Provinsialläkare», Odensbacken.

HUSHÅLLERSKA. På Sandvikens sanatorium blir plats ledig till 15 sept. för rask och duglig kokerska i 30—35-års åldern. Sökande skall vara kunnig i enkel matlagning, bakn., slakt och syltning. 26 personers hushåll. Lön 30 kr. pr mån., allt fritt och eget rum. Betyg insändes till Husmodern.

EN BILDAD, anspråkslös flicka, frisk och stark samt barnkär och helst något sykunnig ,får plats 1 okt. Svar med löneanspråk och ref. till Fru R. Swan, Lima prästgård, Lima.

PÅLITLIG och verkligt bärnkär flicka af god familj, som vill biträda i vården af tre småbarn i tjänstemannafamilj på landet samt i öfrigt vill gå frun tillhanda torde före 15 september insända svar med lönepret. o. foto t. »Fru Signe», Rödeby (Blekinge).

BILDAD. SYKUNNIG FLICKA får plats 15 sept. hos Djursholmsfamilj med 2 barn, 13 och 10 år, såsom hjälp vid barnens läxläsning samt vid en del praktiska sysslor inom hemmet. Betyg, referenser, foto och löneanspråk till »Nytta och sällskap», Djursholm p. r.

Kvinnlig arbetskraft

inom såväl hemmens som andra kvinnliga arbetsområden kan Ni

med bästa resultat

erhålla genom att sätta in en annons i IDUN, specialorganet för kvinnliga platsannonser af alla slag.

En platsannons — 10 mm. stor — kostar endast 2 kronor. För större annonser beräknas ett pris af 25 öre pr mm. därutöfver.

PLATS FINNES att genast tillträda för ej allt för ung barnuppfostrarinna att leda och vårda samt kunnig att bistå vid hemläxläsning (både folkskole- och läroverksläxor) för 4 barn i ålder 5—11 år, hos medelålders änkeman i ett af nedre Norrlands större samhällen. Ordentlighet och godt sätt samt rek. erforderliga. Svar till »vård och ledning», Iduns exp. f. v. b.

KOKERSKA, fullt kunnig i enklare och finare matlagning, bakning och konservering, önskas till disponentfamilj vid större bruk i Nerike. Betyg etc. sändas till »Hösten 1916», Iduns exp., f. v. b.

Ensamjungfru

fullt kunnig i såväl finare som enklare matlagning och kompetent att omhänderhafva ett finare ungkarlshem, erhåller genast anställning. Svar med referenser och fotografi, som återsändes, till »Pålitlig och duglig», Iduns Exp.

Undervisningsvan lärarinna

önskas till herrgård i Småland att undervisa en 16 års flicka i 7:de klassens kurs, särskildt språk och musik. Svar till »September», under adr. S. Gumaelii Annonsbyrå, Stockholm f. v. b.

Hushållsfröken,

25 à 30 år, som vill åtaga sig matlagningen och vara husmodern behjälplig med husets tillsyn och barnens vård, får plats på bruk 1:sta oktober. Bästa rekommendationer fordras. Köksa, husa och barnjungfru finnas. Svar till »Järnbruk», under adress S. Gumaelii Annonsbyrå, Stockholm, f. v. b.

Guvernant

enkel, anspråkslös flicka, som genomgått 8-klassigt läroverk, som besitter undervisningsförmåga och som trifs på landet, får plats i familj på landtgård att undervisa en 12 års flicka. Svar med betygsafskrifter, lönepretentioner och fotografi till »E—p», p. r., Vidtsköfle.

Guvernant

undervisningsvan, för att läsa med 2:ne gossar och 2:ne flickor i 1 och 2 Klass sökes. Musikalisk har företräde. Uppgif löneanspråk och referenser samt insänd fotografi till »Plats 1 september i Bergslagen» und. adr. S. Gumaelii Annonsbyrå, Stockholm, f. v. b.

Ensamjungfru,

som varit eller är anställd i godt borgerligt hem på landet, erhåller 1 november god plats i liten familj, bosatt i det vackra Rönninge, endast 50 min. resa från Stockholm. Bekväm bostad med värmeledning och vatten. Den sökande bör vara kunnig i matlagning, bakning, städning och servering samt öfriga förefallande göromål, därtill ordentlig, snäll och villig. God lön, eget rum och vänligt bemötande tillförsäkras. Svar med betygsafskrifter sändes till Fru B. Hellberg, Rönninge.

Gymnast,

duglig, storväxt, frisk och stark sökes. Sv. t. »1:sta okt. Landtgård» und .adr. S. Gumaelii Annonsbyrå, Stockholm f. v. b.

Hushållsfröken

väl kunnig i matlagning erhåller den 1 nov. plats hos större herregård. 1 timma från Stockholm. Köksa finnes. Svar till »Hushållsfröken», Nord. Komp. Annonsbyrå.

Husmodersplats

finns ledig i höst. Vidare meddelar fru Hedberg, Kristinedals barnkoloni, Tösse.

Barnfröken

kunnig i sömnad och villig deltaga i inom hemmet förekommande lättare göromål (husa och köksa finnas) erhåller plats i mellersta Norrland 10 eller 15 sept. Svar med foto., referenser och löneanspråk till »Sågverksförvaltare», under adress S. Gumælii Annonsbyrå, Stockholm f. v. b.

Gymnast-Vårdarinna

duglig, storväxt, frisk och stark sökes av äldre dam. Sv. t. »Duglig Gymnast» und. adr. S. Gumaelii Annonsbyrå, Stockholm, f. v. b.

Enkel ordentlig flicka

(25—30 år) fullt kunnig i matlagning, bakning o. d. får plats 1 okt. att ensam sköta hem på landet, nära stad hos äldre familj. Svar med löneanspråk o. betyg, helst fotografi, till »2 personers hushåll L. J.» p. r., Norrköping.

Husföreståndarinna,

för skötsel af mindre, bättre hem, erhåller plats den 20 sept. I göromålen ingår matlagn. Hjälp till städn. o. gröfre sysslor. Musik. föredrages. Sv. med foto till »Hemtrefnad», p. r. Blankaholm.

I svensk-engelsk familj

i mindre, sydsvensk stad kan ung flicka, som önskar förkofra sig i engelska språket, konversation och litteratur, erhålla god inackordering. Tillgång till gediget bibliotek och om så önskas piano. Svar till »Engelsk konversation», Gumælii Annonsbyrå, Malmö, f. v. b.

Söker Ni plats

på något af den kvinnliga verksamhetens olika områden?

Kom då ihåg

att ett beprövadt och af tusentals kvinnliga platssökande med bästa resultat användt förfaringssätt är att sätta in en liten annonsi IDUN. En platsannons — 10 mm. stor — kostar endast 2 kronor. Beloppet kan insändas i postanvisning, hvarvid texten lämpligen skrifves å postanvisningsblanketten.

Skolköksl ärarinna van vid landthushåll

sökes för Hemskolan å Vackstanäs. Undervisningsskyldighet uti matlagning, bakning, slakt och konservering. Sökanden bör hafva utpräglad sinne för ordning och sparsamhet. Tjänstgöringstid 15 jan.—15 nov. Begynnelselön 700 kr. och allt fritt. Ansökningar, ställda till skolans styrelse, insändas före den 15 okt. till Föreståndarinnan Ester Alde, Vackstanäs, Tvetaberg.

Föreståndarinneplatsen

för brukshållet, att tillträdas den 1 nov., är ledig å Gunnebo Bruk, Verkebäck.

Husföreståndarinna,

20—25-årig, af bättre familj, bildad, enkel, med fördelaktigt yttre, hälst musikalisk, sökes i höst af oberoende, bildad ungkarl, som är bosatt i större, lifligt köpingssamhälle i mellersta Sverige. Upplysningar, foto och ref. till signatur: »Köpman 1916» under adress S. Gumaelii Annonsbyrå, Stockholm f. v. b.

PLATSSÖKANDE

ENKEL FLICKA af god familj önskar plats i trefligt hem. Kunnig i sömnad och alla inom ett hem förk. göromål. Genomgått sjukvårdskurs. Rek .finnas. Svar till »Familjemedlem», Huskvarna p. r.

UNG TYSK DAM med någon kännedom i svenska språket söker plats i godt svenskt hem som spädbarnsköterska (utb.) eller som sällskapsdam, äfven hos dam eller barn, som behöfva vård. Fri resa önskas. Fickpenningar. Svar till fröken Löbner, Kiel, Eseerzierpl. 30.

HUSFÖRESTANDARINNA söker plats till ensam äldre herre eller dam. Svar till »S. W.», Iduns exp.

BILDAD TYSKA, kompetent att undervisa i tyska, engelska och franska språken söker anställning i familj. Sv. t. »E. E.», Iduns exp.

UNDERVISNINGSVAN LÄRARINNA (genomgått högre seminarium) söker till hösten plats i familj att undervisa i vanliga skolämnen och språk (ej musik). Svar till »E», Iduns Exp.

PLATS ÖNSKAS i familj för deltagande i alla inom hemmet förefallande göromål. Lön 10 kr. Sv .t. »Lyckeby» Karlskrona p. r.

UNG FLICKA önskar som elev komma till bättre hem, gärna prästgård, för att under husmoderns ledning lära ett hems skötsel. Sv. till »Hösten 1916», Falk.-Ranten, p. r.

FÖR ETT PAR FLICKOR som önska praktisera i hushåll erbjudes tillfälle å mindre pensionat. Väfn. o. handarbeten. Sv .t. »Skolköksläraringa», Iduns exp. f. v. b.

UNG FLICKA m. normalskolekompetens önskar plats som guvernant 5 à 6 mån. Goda betyg och rek. finnas. Svar till »Genast», p. r., Hälsingborg.

20-ÅRIG BÄTTRE FLICKA önskar plats i familj som husmoderns hjälp. Är van vid post- och skrifgörom. Sv. till »Vera», Oskarshamn p. r.

SOM SÄLLSKAP och hjälp (läxläsning) önsk. elementarbild. 20-åring komma i familj. Sv. tacksamt till »Stina», Iduns Exp., f. v. b.

UNG FLICKA, som genomgått 8-klassigt läroverk, söker plats i bättre familj som hjälp och sällskap eller att läsa med barn. Goda betyg och referenser finnas. Svar till »Pålitlig», p .r. Landskrona.

UNG, BÄTTRE FLICKA från landet önskar mot fritt vivre komma i god familj, där jungfru finnes, att deltaga i förekommande göromål. Svar till »Familjemedlem, Örebro Dagblads kontor, Örebro.

NORRLÄNDSKA, 19 år, som genomgått hushållsskola samt 3 mån. kurs i sjukvård söker plats i bättre hem. Svar till »Lättsam och gladlynt», under adr. S. Gumaelii Annonsbyrå, Stockholm, f. v. b.

2 UNGA FLICKOR önska plats i bättre familjer för att deltaga i alla husliga göromål. Har ej förut innehaft någon plats. Vill anses som familjemedlemmar. Svar emotses tacksamt till var för sig K. G. och H. P. Ljusdal p. r.

UNG, BÄTTRE FLICKA som genomgått barnavårdskurs samt sex månaders kurs å lasarett, önskar plats till den 20 sept. hos sjuklig person. Svar till »22 år», Ängelholm p. r.

BÄTTRE FLICKA önskar plats i familj, att deltaga i alla inom ett hem förekommande göromål. Kunnig i sömnad. (Sköter gärna barn.) Betyg och referenser finnas. Sv. emotses tacksamt under sign. »Småländska, Oskarshamn p. r.

LANDTBRUKAREDOTTER önsk. t. 1 nov. pl. i fam., för att deltaga i förefallande göromål. Är kunnig i husligt arbete, äfven sömnad. Rekommendationer från förut innehafd plats finnes. Svar till »Landtbrukaredotter», Stenstorp.

UNG FLICKA önskar plats i bättre familj. På lön fästes intet afseende, blott vänligt och godt bemötande. Svar till »Postfack 18», Långhem.

MEDELÅLDERS HUSLIG FLICKA önskar plats att sköta hushållet hälst hos ensam dam. Svar till »September 1916», Tibro p. r.

BÄTTRE LANDTBRUKAREDOTTER, fullt kunnig i matlagning, önskar plats 1 okt. att sköta hushållet hos ensam dam eller i mindre familj. Har genomgått pr. skola och husmoderskurs samt förut innehaft liknande plats. Betyg och rekommendationer finnas. Svar till »Familjemedlem 21 år», Iduns exp., f. v. b.

DUGLIG 30-ÅRIG FLICKA af god familj önskar plats som husmoders hjälp eller att förestå hushåll. Villig undervisa nybörjare i pianospelning. Svar emotses tacksamt till »Familjemedlem E», Iduns Exp.

HUSFÖRESTANDARINNA önskar plats i höst, i respektabelt, godt hem, där jungfru finnes. Goda rek. finnas. Svar till »Gerd», Iduns Exp.

UNG FLICKA, som genomgått Åkerströms hushållsskola, önskar komma i större landthushåll, för att, mot fritt vivre, vinna praktik till inträde i Uppsala fackskola. Svar till »19 år», Båstad p. r.

BARNSKÖTERSKA önskar plats i mindre familj, där ett eller två barn finnes. Fina betyg och referenser finnas. Tacksam för svar till »26 år» Iduns Exp., Stockholm f. v. b.

2 ST. EXAMINERADE BARNSKÖterskor önska plats till den 1 nov. att sköta spädbarn. Svar under sign. »Pålitlig», Iduns exp.

SYKUNNIG FLICKA, ordentlig och barnkär, önskar plats som barnjungfru i godt hem. Svar till »21 år», Kungsör p. r.

UNG, BILDAD FLICKA önskar omkr. 1 nov. plats i godt hem, där jungfru finnes, helst i Stockholm eller dess närhet för att hjälpa till med sömnad och andra i ett hem förekommande göromål. Svar till »Jämtländska 23 år», Iduns Exp. f. v. b.

EXAMIN. BARNSKÖTERSKA, frisk och pålitlig, önskar plats i början af oktober. Tacksam för svar till »Barnsköterska» 1916», Strömstad p. r.

PLATS som skrifbiträde å bruk el. större egendom önskas. Deltager äfven i husl. göromål. Betyg o. rek. kunna företes. Sv. till »Kassörska 1916» Iduns exp. f. v. b.

SOM SÄLLSKAP och hjälp i bättre familj önsk. elementarbildad flicka ur tjänstemannafamilj plats. Kunnig i enklare matlagn. och sömn. samt något musik. Önskar anses som familjemedlem. Benäget svar under adr. »Värmländska», Iduns exp.

20-ÅRIG NORRLÄNDSKA (prästdotter) med realskoleex. o. 1-årig sjukvårdskurs, önsk. privatvård. Hjälper gärna till med skrifgöromål. Sv. t. »Hösten 1916», Gnarp p. r.

UNG FLICKA, som genomgått 8-klassigt lärov. och fyra månader i hushållsskola, önskar plats i finare fam., där jungfru finnes, för att under duglig ledning hjälpa till med i hemmet förek. göromål. Vill anses som familjemedlem. Sv. till »Inga», Iduns exp. f. v. b.

EXAMIN. BARNSKÖTERSKA önskar plats å barnkrubba eller annan anstalt. Tacks. för svar till »Barnsköterska», Iduns Exp., f. v. b.

BÄTTRE LANDTBRUKAREDOTTER önskar plats att sköta hemmet åt ensam person. Helst i Stockholmstrakten. Svar till V. E., Iduns Exp., Stockholm.

21-årig flicka

af god familj önskar plats som sällskap och hjälp. Har genomgått hushållsskola är kunnig i all slags sömnad och villig deltaga i alla inom ett hem förekommande göromål. Något musikalisk. Svar till: »Familjemedlem», Kungsängen p. r.

Exam. Barnsköterskor

kunna erhållas på längre eller kortare tid gen. Svenska Sjuksköterskebyrån. Tel. 14435. Kungsgatan 21, Göteborg.

16-årig musikalisk flicka,

af aktningsvärda i Tyskland bosatta svenska föräldrar, söker under krigstiden anställning som hjälp i hushåll hos fin familj mot fritt vivre. Sv. utbedes till »Hem», S. Gumælii Annonsbyrå, Göteborg.

Ung flicka

önskar plats som skrifbiträde hos länsman, kronofogde e. dyl Svar till »Hösten 1916», Borlänge Tidning, Borlänge.

INACKORDERINGAR.

UNG, FÖRLOFVAD FLICKA af bättre familj önskar under det kommande året vistelse i finare hem, eventuellt herregård, för att med husmoders ledning sätta sig in i matlagning och lättare inom ett hem förekommande göromål. Vill anses som medlem i familjen. Är tacksam för svar till »Förlofvad», Iduns Exp.

18-ÅRIG musikalisk flicka af god familj, önskar inackordering i bildat hem på landet, där ungdom finnes och tillfälle till pianolektioner kan erhållas i närheten. Svar t. »Göteborgska», Nord. Annonsbyrån, Göteborg f. v. b.

INACKORDERING för tvenne unga flickor med delat rum kan erhållas hos fru M. Planting-Gyllenbåga. Artillerigatan 28 A III. A. T. 222 23.

INACKORDERINGAR emottages på herrgård vid skog, nära Mälaren. Piano, tennis, stor trädgård. 85 kr. delat rum. Svar till »Verkliga landet» Iduns exp. f. v. b.

I KLASSE KINDERFRÄULEIN ist auf dem Lande in Värmland für drei Kinder gewünscht. Zutritt erste Nov. Autwort mit Zeugnissen zu Frau Louse Jansson, Munkfors.

INACKORDERING för längre eller kortare tid erhålles billigt i lugnt, tyst hem med hälsosammaste läge å Småländska höglandet. Svar till »E. W.», Säfsjö p. r.

LARVIKS BAD, Larvik. Sjögyttje-, dy-, kolsyre- och elektr. bad etc. Massage- och dietbehandling. Säsong 1 juni—31 aug. Tillskrif Öfverläkaren Dr Knudtzon, Kristiania, eller Badanstalten direkt.

FÖR BROSTSJUKA. Solgården, Bor. Nytt och tidsenligt. Läkare: Dr G. Lundskog. Föreståndarinna: Sjuksköterskan Tora Strömsten.

I prästfamilj

i närheten av Stockholm önskas inackordering under en längre tid för en 15 års flicka, där tillfälle gifves för flickans konfirmation. Moderlig vård är önskvärd. Svar snarast möjligt till »Godt hem» Kiosken, Brunnsparken, Göteborg.

Für einen 5-Jährigen

deutschen Knaben und sein Kinderfräulein wird volle Pension in guter Familie, am liebsten auf dem Lande, wo er liebevolle Aufnahme findet, gesucht. Gefl. Offerten an Frau Quidde, Postbox 307, Stockholm I.

I verkligt godt hem

i Sthlm med soligt läge strax invid Odenplan mottagas till hösten i och för inackord. en flicka att dela rum med 17-årig kvinnl. stud. De finaste ref. kunna lämnas. Svar till »God omvårdnad och tillsyn», Iduns exp. f. v. b.

Hvilka äro de skolor

eller uppfostringshem, där en genom sjukdom något efterblifven 14-års gosse kan få lämplig undervisning och ledning. Svar till »14 års gosse», Gumælii Annonsbyrå, Malmö.

I solig, tyst våning

med alla nutida bekv., hiss, badrum m. m. kan god inack. erh. ensamt eller deladt rum. Svar till »Centralt läge», Iduns exp., eller Riks 16607.

I trefligt hem på landet,

prästgård eller egendom där ungdom finnes, söker yngre respektabel fru med tvenne barn i ålder 4 à 6 år inackordering under några månader.

Svar emotses tacksamt under märke »Rekreation», S. Gumaelii Annonsbyrå, Göteborg.

Babylådan

innehållande fullständig utstyrsel af 2 omgångar för späda barn, välsydt och af bästa kvalité, pris 10 o. 15 kr pr låda beroende på montering. Sändes mot efterkraf.

A. C. Cronquist & Son,

Rikstel. 815. MALMÖ

Gammal fin fetost

särdeles god och skarp i smaken, realiseras för mejeris räkning till kr. 1:60 pr kg. pr efterkraf. Minst hel ost, c:a 10 kg. 3 ostar fraktfritt.

G. W. Gustafsson, Tel. 1573, Nya Torget, Norrköping.

Professor PATRIK HAGLUNDS
Gymnastisk-Ortopedisk-Kirurgiska privatklinik.
R. T. 7025. Stureg 62, Stockholm S. T. 8301.
För behandling af stödje- och rörelseorganens skador, sjukdomar, deformiteter och funktionsrubbningar.

D:r Heumans
ELECTROMEDICINSKA INSTITUT.
NERVSJUKDOMAR och REUMATISKA ÅKOMMOR.
Kungsportsplatsen 2, Göteborg.
Tel. 4546.

Doktor J. Arvedsons kurs
i Sjukgymnastik, Massage och Pedagogisk Gymnastik
medför enl. kungl. maj:ts medgifvande samma komp. o. rättigheter **som en kurs** vid Gymn. Central-Institutet.
Kursen 2-årig, börjar den 15 sept.
Prospekt på begäran gen. D:r J. Arvedson: adr. Odeng. 1, Stockholm.

Gymnastikdirektörsexamen
aflägges efter 2-årig kurs af kvinnliga elever vid
Sydsvenska Gymnastik-Institutet.
Ny kurs börjar den 14 sept.
Prosp. gen. *Kapten J. Thulin. LUND.*

Göteborgs
Gymnastiska Institut
Fullständigaste ettåriga kurs i
Sjukgymnastik och Massage
Nästa årskurs börj. 15 Sept.
Begär utförligt prospekt!

Med. D:r E. Kleens
kurs i Massage och Sjukgymnastik (för **damer** och herrar) börjar den 2 okt. kl. 10 **f. m.** ***N:o 37 Mästersamuelsgatan, 2 tr. upp.*** Prospekt begäres städse under adress *Engelbrektsgatan 43 B, II.*

Vid Prof. Unmans Institut
börjar d. 20 sept. ny (ett-årig) kurs i **Massage** och **Sjukgymnastik**. Begär prospekt. Brunkebergsgatan 9. Stockholm.

ROYAL WINDSOR
Det berömda
hårstärkande vattnet.
Gifver **grått hår** dess ursprungliga färg. Borttager mjäll. Hindrar håret att falla af. Märket grund. 1879. Beg. end. fl. med orden: ***Royal »Windsor Perfectionne«.*** En alltjämt stig. försäljn. samt 30 års succés gar. Royal Windsors verkan. Pris kr. 5.— + porto. Nederlag: **Franska Parfymmagasinet,** Hoflev., **21 Drottninggat. 21, Sthlm.**

Lait Antéphélique
(**kändt** i hela världen sedan 50 år) bästa **medel** mot rynkor, **fräknar**, lefverfläckar, finnar, fnassel m. m. Pris kr. 6.— + porto. **Franska Parfymmagasinet,** ***Drottninggatan 21, Stockholm.*** Hoflev.

Göteborgs Enskilda Handels-Gymnasium
Kungsgatan 46, Göteborg.
Förmånligaste enskilda handelsläroverk för elever med högre förkunskap.

Sommarkurs	Handelskurs	Gymnasialkurs
20/6—10/9	10/9—10/12	10/9—10/5

Begär prospekt!

Majorskan Edmanns
utsökta
Crème Idéale
är af kännare ansedd som mest förskönande och mest elegant. Bleker fräknar och lefverfläckar, gör hyn ungdomligt vacker.

Hushållshandskar
av verkligt prima (**skära** och **grå**) kvaliteter till billiga priser.
Aktiebolaget Stille-Werner,
Fredsgatan 5, Biblioteksgatan 9, Handtverkaregatan 4, Fiskaregatan 6 och Hornsgatan 4.

är världens förnämsta **Hårmedel** och öfverträffas icke af något annat liknande preparat
Pris pr fl. 2.50.
Erhålles hos alla 1:sta klass Parfymeri-, Drog- och Coiffyraffärer.

Kjellströms Kartritningskurs
börjar 1 Okt. Prospekt erhålles. Storgatan 32. Sthlms Tel. 24208.

S:ta Birgitta-Skolan
Regeringsg. 19—21. Stockholm.
RIKS TEL. 14108. ALLM. TEL. 5190.

Undervisning i Klädsömnad, Fransk linnesöm, Barnkläder, Konstbroderi, Knyppling, Spetssöm, och Filet ancien, monteringar m. m. 6 frielever.
Föreläsningar: Comtesse G. och Fröken Elisabeth Thorman. Anmälningar till höstterminen som börjar 1 sept. göres under Aug. månad skriftligen. Prosp. på begäran.
Emmy Kylander,
elev af Worth o. Bernard, Paris.

Lektioner i Linnesömnad,
även blusar, underkjolar, skjortor, barnkläder.
Kurserna börja åter 12 sept. varefter elever dagligen mottagas.
Prospekt på begäran.
Karin Egnér. ***Eva Egnér.***
R. T. 3530. ***Sibyllegatan 36, Stockholm.*** A. T. 21004.
Före 12 september är adressen ***Asarum,*** Blekinge. Riks Karlshamn 300.

Elisabeth Östmans Husmoderskurs.
Grundad år 1902.
Kursen för fruar, som omfattar 10 veckor med arbete hvarje Torsdag f. m. från kl. 9 eller 1/2 10 f. m. till kl. 1/2 4 e. m., börjar den 5 Oktober.
Aftonkursen, som omfattar 10 veckor med arbete hvarje onsdag e. m. från kl. 6—9 e. m., börjar den 6 September.
Vegetariska för- och eftermiddagskurser komma äfven att anordnas under hösten med början i September.
Närmare upplysningar på begäran.
ELISABETH ÖSTMAN-SUNDSTRAND,
Stockholm, Klarabergsgatan 40, 5 tr., hiss.
Rikstel. 2035. Stockholmstel. 9302.

E. Hults Kvinnliga Utbildningsskola och Flickpension
i Djursholm börjar en ny Husmoderskurs på tre månader den 15:de sept. I den ingår Matlagning, Kläd- och Linnesömnad, Handarbeten, Konstslöjd. Föreläsningar i Konst- och Litteraturhistoria, samt besök i Stockholms Muséer under sakkunnig ledning. Rikliga tillfällen till nöjen, sport och idrott. Fina referenser. Begär prospekt. Adr. **Villa Hult, DJURSHOLM.** (Cirka 15 minuters resa från Stockholm).

Nobynäs Hushållsskola.
Höstterminen från 15 Aug. till 15 dec. 1916.
Bild:de flickor mottagas å **Nobynäs Herrgård,** belägen i vacker trakt på småländska höglandet, 7 minuters gångväg från Stjärneborgs anhalt, vid linjen Stockholm—Malmö. **Grundlig** undervisning i hushåll och slöjd meddelas af **skickliga,** examinerade lärarinnor. **Godt hem.** Förfrågningar och anmälningar ställas till föreståndarinnan Fru E. von Kothen, Nobynäs, **Frinnaryd.** Rikstelefon Frinnaryd 5.

Nya Elementarskolan för flickor (Ahlströmska Skolan).
29 Kommendörsgatan, Stockholm.
Småskola, Elementarskola med **normalskolekompetens. Gymnasium** med **dimissionsrätt.** Anmälningar skriftligen till 16 Aug., därefter även i skolans lokal.
Anna Ahlström, fil. dr. **Ellen Terserus.**

Uppsala Hushållsskola
— Svartbäcksgatan 12 —
börjar det 33:dje arbetsåret den 1 Okt. 1916. Grundlig och praktisk undervisning omfattande uppköp af matvaror enklare, och finare matlagning, bakning, konservering och inläggningar, af bär, frukt, grönsaker och kött.
Olika kurser.
Prospekt och upplysningar lämnas af skolans föreståndarinna under ofvanstående adress.

Maltestorps Helpension för flickor, Särö,
börjar sitt 12:te arbetsår den 7 sept. 1916.
Elementarskola. Fortsättningskurser
i språk. Franska och engelska äro talspråk inom pensionen. Språklärarinnorna äro infödda utlänningar. Prosp. på begäran.
D. Dyrssen.

Elsa Philips Husmodersskola,
Stockholm, Karlavägen 25 (f. d. 1 A),
börjar sin 17:de termin för bildade unga flickor den 15 sept. 1916. Undervisning i enklare och finare matlagning, bakning, konservering och inläggningar af bär, frukt, grönsaker och kött; vegetarisk matlagning, sjukmatlagning, uppköp, födoämneslära, hushållets ekonomi m. m. **Olika kurser.** Examinerade lärarinnor. **Förbereder inträde till lärarinnekurser i huslig ekonomi.** Prospekt, ref. och närmare upplysn. på begäran.
ELSA PHILIP Karlavägen 25, Stockholm.
Allm. Tel. Österm. 1310.

ETT igång varande komfortabelt sjuk- eller vilohem i Stockholm eller landsorten önskas öfvertaga. Svar till »Vilohem», Iduns exp. f. v. b.

Turkiska badet
i Malmtorgsbadet är öppet hvarje torsdag för damer. Yppersta medel för bibehållandet af smärt figur och fin hy. Badet är angenämast, om man är flera i sällskap. Pris före kl. 12 kr. 1:50, efter kl. 12 kr. 1:75.

KLÄPPENS HUSMODERSKOLA
NYLAND (vid Ångermanelfven),
börjar sin 2:a termin den 1 september 1916. Prospekt och ref. på begäran genom föreståndarinnan Fru Sigrid Ödlund, Nyland.

MÄRKET MARKATTAN
(MONKEY BRAND)
TVÄTTAR ICKE KLÄDER.

VÄRLDENS FÖRNÄMSTA SKURPUTSTVÅL
- FÖR ALLMÄN RENGÖRING I HUSHÅLLET -
RENGÖR OCH PUTSAR PÅ EN GÅNG
ALLA SLAGS
METALLER, GLASVAROR, STENGODS
EMALJVAROR, LINOLEUM OCH MÅLADE YTOR.

Birgitta-Skolan
Beridarebansgatan 17.
Kurser i klädsömnad, barnkläder, linnesömnad, konstbroderi, knyppling, konstväfnad m. m. Betyg efter genomgången fullständig kurs. Ny termin 1 Sept., hvartill anmälningar mottagas under Aug. månad skriftligen eller i skolans lokaler. 2 frielevplatser.
Riks Norr 898. Allm. 4148.
Elisabeth M. Glantzberg.

Svenska Röda korsets sjukvårdskurser
för utbildning till Hjälpsyster taga sin början vid sjukhus i Stockholm den 1 och den 15 september. Den praktiska kursen räcker sex månader och är afgiftsfri, men logis, kost och utrustning bekostas af eleven.
Skriftliga förfrågningar med uppgift om sökandes ålder adresseras till Sekreteraren i Sektionen för Sv. R. K:ts Kvinnliga Sjukvårdstrupper Fru B. Nordenson, 3 Grefgatan, Stockholm.

För dem som söka läkare i Stockholm.
Syster Elisabeth Werners
SJUKHEM
Nybrogatan 3.
Riks Tel. **8509.** Allm. Tel. **26348.**

Mot grått hår!
Härmed meddelas att det utmärkta och så mycket efterfrågade hårvattnet mot grått hår, som förhindrar håraffall och fullständigt borttager mjäll, och som i öfver 40 års tid förts i Fanny Gelins Parfymmagasin, Malmtorgsgatan 5, Sthlm, numera fås under adr. Firma Fanny Gelin. Norrviken. Rikstel. Norrviken 14. Pris 5:50 fraktfritt.

Besök Rösiö-Skolan
Hagaberg pr Jönköping.
Sådan utbildning — sådan framtid!
Hittills 2,000 elever. Begär prospekt.

Dubbelhaka
borttages efter ny metod medelst **Menton.** Pris pr sats 10 kr.
Fullständig bruksanvisning medföljer.
Maria Enquist, Ex. Sjukgymn.
Institut för skönhetsvård och Plastiska Operationer.
Stockholm. Biblioteksgat. 6—8.
Riks 16063. Allm. 22662

Skånska Handelsbanken.
Fonder 21,850,000 kronor.
Stockholmskontor: **Arsenalsgat. 9.**
Filialer: **Södermalmstorg 8. Sturegatan 32.**
Deposition } **4 %**
Kapitalräkning }
Sparkasseräkning 4 %
Fondafdelning. Kassafack.

Idun utgifves denna vecka i A och B.

Wilhelmssons Boktr. A.-B., Sthlm, 1916.